Приложение № 2 към Условията за кандидатстване

СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР

(ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ЕЛЕМЕНТИ)

шрифт Times New Roman 12, междуредие 1,15

1. Географски район и население, обхванати от стратегията за ВОМР *(не повече от 2 страници)*

1.1. Информация за територията и населението на МИГ:

-Списък на общините, обхванати от МИГ;	Територията на МИГ обхваща община Карнобат с ЕКАТТЕ 36525.
- Списък на населените места, обхванати от МИГ;	Територията на МИГ обхваща 31 населени места: 1 общински център и 30 села:

Населени места на територията на МИГ	
С. Аспарухово, ЕКАТТЕ: 00775	С. Кликач, ЕКАТТЕ: 37201
С. Венец, ЕКАТТЕ: 10625	С. Козаре, ЕКАТТЕ: 37650
С. Глумче, ЕКАТТЕ: 15182	С. Крум. градище, ЕКАТТЕ: 40021
С. Деветак, ЕКАТТЕ: 20417	С. Крушово, ЕКАТТЕ: 40230
С. Деветинци, ЕКАТТЕ: 20448	С. Мъдрино, ЕКАТТЕ: 49549
С. Детелина, ЕКАТТЕ: 02765	С. Невестино, ЕКАТТЕ: 51202
С. Добриново, ЕКАТТЕ: 21508	С. Огнен, ЕКАТТЕ: 53312
С. Драганци, ЕКАТТЕ: 23176	С. Раклица, ЕКАТТЕ: 62027
С. Драгово, ЕКАТТЕ: 23306	С. Сан Стефано, ЕКАТТЕ: 65351
С. Екзарх Антимово, ЕКАТТЕ: 27169	С. Сигмен, ЕКАТТЕ: 66408
С. Железник, ЕКАТТЕ: 29129	С. Смолник, ЕКАТТЕ: 72080
С. Житосвят, ЕКАТТЕ: 29492	С. Соколово, ЕКАТТЕ: 67920
С. Зимен, ЕКАТТЕ: 30853	С. Сърнево, ЕКАТТЕ: 70576
С. Искра, ЕКАТТЕ: 32809	С. Хаджиите, ЕКАТТЕ: 77089
Гр. Карнобат, ЕКАТТЕ: 36525	С. Църковски, ЕКАТТЕ: 78416
	С. Черково, ЕКАТТЕ: 80755

- Брой жители на населените места, обхванати от МИГ.	По данни от НСИ, към 31.12.2020г., община Карнобат има 22 942 жители, от които 16 808 жители са в общинския център, а 6 134 живеят в селата разпределени както следва: с. Аспарухово, 141; с. Детелина, 253; с .Венец, 241; с. Глумче, 92; , с. Деветак, 114; с. Деветинци,27; с. Добриново, 99;с. Драганци,111;, с .Драгово, 242; с. Екзарх Антимово,963; с. Железник, 62; с. Житосвят, 111, с. Зимен, 127; с. Искра, 318; гр. Карнобат, 16808; с. Кликач, 725; , с. Козаре, 30; с. Крумово градище,346; с. Крушово, 95; с. Мъдрино, 86;, с. Невестино, 410; с. Огнен,150; с. Раклица, 83; с. Сан Стефано,80, с. Сигмен, 145; с. Соколово, 356; с.Сърнево,124; с. Смолник, 67; с. Хаджиите, 267; с. Църковски, 134; с. Черково, 135.

1.2. Описание на географския район и карта на територията, обхваната от МИГ:

Община Карнобат се разпростира на територия от 835,47 кв. км в рамките на област Бургас и Югоизточен район за планиране. Нарежда се на 2-ро място по големина в област Бургас след Средец и на 22-ро място за цялата страната.

Община Карнобат има стратегическа позиция при пресичането между основното направление за Южна България (София-Бургас) и една от връзките между Южна и Северна България (Карнобат-Шумен през Ришкия проход). Важното разположение се подсилва от приблизително равните отстояния спрямо областните центрове Бургас и Ямбол, като недалеч е и трети голям административен център – Сливен.

Общинската територия попада основно в полетата на Задбалканските котловини и по-специално обширната Карнобатска котловина, на север опира в източните дялове на Старопланинската верига с Карнобатската планина и Айтоската планина, а на юг обхваща части от Средногорието. През общината преминават две по-големи реки – Мочурица и Русокастренска.

Природо-географските особености са определили и историческото развитие на населените места в общината да бъде свързано предимно със селското стопанство, производството, търговията и транспорта. По-голямата част от общинската територия принадлежи към полетата на Задбалканските котловини, които се характеризират със своя равнинен релеф с надморска височина от около 200 м – средната надморска височина за Карнобат е 217 м. В комбинация с богатите на хумус почви, тези природни дадености са благоприятни за развитието на интензивно земеделие. Водните ресурси в общината са представени преди всичко от двете по-големи реки – Мочурица и Русокастренска, както и множество язовири и микроязовири за риболов и напояване. Като община с много висок дял на земеделските земи, растителните видове в общината са преди всичко селскостопанските култури. Значително по-малък дял от общинските територии са заети от горския фонд (12%), като най-голяма част от тях се срещат в Карнобатската и Айтоската планина.

Добрата транспортна свързаност и достъпност на общината са нейно основно предимство и фактор за възходящо бъдещо социално-икономическо развитие.

През общината преминават най-дългият републикански първокласен път I-6, популярен и като Подбалкански път, който до построяването на АМ „Тракия“ е основна връзка между областите София, Софийска, Пловдивска, Старозагорска, Сливенска, Ямболска и Бургаска. По този път е разположен и общинският център Карнобат. Успоредно на I-6 на по-малко от 10 км в южна посока преминава и самата АМ „Тракия“, с която е свързано и подобряването на икономическата ситуация в Южна България през последните години.

2. Описание на процеса на участие на общността в разработване на стратегията: *(не повече от 3 страници)*

2.1. Описание на процеса - проведени срещи, семинари, конференции, обучения, обществени обсъждания с местната общност и описание на съответствието на стратегията с Интегрираната/ите териториална/и стратегия/и за развитие на региона/ите от ниво 2:

Настоящата Стратегия за ВОМР е подготвена на два етапа:

1.Описание на процеса по подготовка през 2023г.:

Разработването на СВОМР на МИГ преминава при висока активност и ангажираност на местната общност. Използвайки ресурса на подмярка 19.1 «Помощ за подготвителни дейности» на мярка 19 «Водено от общностите местно развитие» от ПРСР 2014 – 2020г., както и подкрепата на Община Карнобат са мобилизирани всички местни заинтересовани групи, които ще бъдат повлияни в някаква степен от реализацията на Стратегията за ВОМР.

Изпълнените дейности в периода март – септември 2023 година. са в следните няколко насоки:

-За популяризиране на подхода ВОМР и процеса по разработване на СВОМР МИГ е организирала и провела поредица от информационни срещи за представяне и популяризиране на подхода ВОМР и на процеса по разработване на СВОМР.

Информационните събития са в град Карнобат на : 31.05.2023г., 07.06.2023г., 09.06.2023г., 20.06.2023г.,26.06.2023г., 27.06.2023г., с общо 154 участника. В срещите участват като заинтересовани страни представители на публичен сектор-Кметства, Клубове на хора с увреждания, Клубове на пенсионера, Училища и Детски градини; на НПО-сектора - Читалища, граждански формални и неформални организации; на частни сектор-микропредприятия, земеделски производители и кооперации, МСП и др.; на уязвими групи-физически лица с увреждания, етнически малцинства-турска, ромска и друга общност.

На 06.07.2023г. в град Карнобат е проведена с широко участие на заинтересовани страни Информационна конференция и закриваща такава на 03.10.2023г. с над 100 участника.

В етапа на консултиране и разработване на Стратегията, МИГ е осигурил участие на местната общност и заинтересованите страни чрез работни и консултационни срещи в село Крумово Градище: 11.07.2023г., село Венец: 14.07.2023г., село Екзарх Антимово:19.07.2023г.,село Кликач: 21.07.2023г., град Карнобат на 28.07.2023г., 09.08.2023г. Също така МИГ е провел 1 Обществено обсъждане на финалния вариант на СВОМР на 27.09.2023г. с над 50 представители от различни сектори на територията. В събитията участват над 110 представители от ключовите сектори на развитие. На проведените еднодневни информационни семинари със заинтересованите страни са обсъдени възможните цели, приоритети, интервенции и бюджет, както и възможностите за развитие на територията със средства по Стратегическия план за развитие на селските райони 2023-2027г., П "Развитие на човешките ресурси 2021-2027г.", П "Конкурентоспособност и иновации в предприятията 2021-2027г.", П "Образование 2021-2027г." и П "Околна среда 2021-2027г."

През 2023г., МИГ е осъществил дейности за изграждане на капацитет сред местните лидери и заинтересовани страни в различни населени места чрез обучения. Те са проведени на 27, 28 и 29 юни 2023г. в град Карнобат и в тях участват местни лидери и заинтересовани страни от бизнес сектор, селско стопанство, МСП, микропредприятия, занаяти и икономически сектори, публичен сектор, НПО, читалища, институции, представители на хора с увреждания и малцинства, като броят на обучаемите е над 60 участника, а сред темите са представени възможностите за територията на МИГ чрез разработване на Стратегия за водено от общностите местно развитие (СВОМР) на МИГ – Карнобат за периода до 2027 г., приоритети и цели, интервенции, дейности и възможности за всеки отделен сектор на територията.

По време на подготовката на СВОМР през 2023г., МИГ достига и работи активно са над 400 представители на заинтересованите страни.

2.Описание на процеса по актуализиране на Стратегията през 2025г.:

За повторни обсъждания, обновяване, допълнения, изменения и съгласувания на промени в изготвената през 2023г. Многофондова СВОМР, МИГ е привлякла отново заинтересованите

страни от трите сектора и е осигурила тяхното участие в процеса по обновяване и съгласуване на окончателен вариант на СВОМР чрез следните инициативи за обществено включване:

Информационна кампания с провеждане срещи по населени места: 7 броя с 85 участника:

Населено място	Дата	Населено място	Дата
Село Венец	02.03.2025 г.	Село Искра	16.03.2025 г.
Село Детелина	06.03.2025 г.	Село Кликач	22.03.2025 г.
Село Екз. Антимово	15.03.2025 г.	Село Крумово градище	29.03.2025 г.
Град Карнобат	01.04.2025г.		

Проведени работни срещи по актуализиране на цели, приоритети и мерки по сектори: 8 броя със 105 участника:

Населено място	Дата	Населено място	Дата
Село Невестино	04.04.2025г.	Село Хаджиите	10.04.2025г.
Село Сигмен	08.04.2025г.	Село Екзарх Антимово	13.04.2025г.
Град Карнобат	14.04.2025г.	Град Карнобат	23.04.2025г.
Град Карнобат	22.04.2025г.	Град Карнобат	24.04.2025г.

Проведено е Обществено обсъждане на изготвената Стратегия за ВОМР: 1 брой с над 50 участника, проведено на **7 май 2025 г. в град Карнобат.**

Обществено обсъждане на Стратегия за ВОМР на интернет-страницата на МИГ: www.mig-karnobat.eu в периода **28.04.2025г. до 06.05.2025г.**

Новата Стратегия за ВОМР е обсъдена и приета от Общото събрание на МИГ на **12 май 2025 г.**

По време на инициативите за информация и включване на заинтересованите страни в актуализирането на Стратегията за ВОМР са организирани дискусии и обсъждания на мнения и предложения за структуриране на цели и приоритети, мерки/интервенции и бюджет, приложими от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони / СПРСР/. Също така са обсъдени и структурирани цели, приоритети и мерки, финансирани от допълващите програми / ПРЧР, ПКИП, ПО и ПОС/. На всяко събитие са идентифицирани/ актуализирани нужди и потребности, проблеми и възможни решения за територията на МИГ чрез СВОМР.

Инициативите са проведени при засилен интерес и активност от страна на участниците. Основните теми, които са представени са: подходът ВОМР, процесът на актуализиране на СВОМР и важността от участието на местните заинтересовани страни.

Успоредно в организираните събития беше включено изготвянето на актуален Социално-икономически анализ, целящ да идентифицира целите, проблемните точки и възможните начини за решаването им на местните общности. Анализирана е събраната информация, оценено е състоянието на ресурсите и на проектната ориентираност и готовност на заинтересованите страни на територията на община Карнобат.

Съответствие с Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югоизточен регион от ниво 2:

Стратегията на МИГ е в допълнение и съответства към визията на Югоизточен район: — привлекателно място за живот и бизнес, със съхранено природно и културно наследство, ефективно използващ своя потенциал за постигане на устойчиво и балансирано социално-икономическо развитие и подпомага постигането на следните приоритети:

-Приоритет 1: Подкрепа за устойчива и интелигентна икономика;
-Приоритет 2: Подобряване на образователното равнище и качеството на живот.
Цел.1.1.2. Засилване на растежа и конкурентоспособността на МСП и Подобряване условията на бизнес;
Цел 2.1.1.Стимулиране на инвестиции в образованието.

Спец. цел 2.2. Подобряване на здравната, социалната, културната и спортна инфраструктура и достъпа до услуги.
Спец. Цел: 2.1. Развитие на синя икономика, туризъм и селско стопанство с повишена добавена стойност.

2.2. Групи/сектори заинтересовани лица, участвали в процеса на съгласуване на стратегията:

Чрез настоящата стратегия се прилага интегриран подход при целенасоченото използване на изведените специфични регионални потенциали в рамките на установеното партньорство и наличния бюджет, така че да се мобилизират местните партньори и заинтересовани страни да осъществят устойчиви проекти и намерят трайни решения. В разработването на стратегията бяха включени представители на всички групи заинтересовани страни при спазване принципите на информираност, прозрачност и насърчаване на участието.
Всички събития бяха публично оповестявани и отворени за участие на всички желаещи.
Видно от информацията в предходната част, участие в процеса на разработване на стратегията са взели представители на всички заинтересовани групи, идентифицирани при извършения анализ и описани подробно с техните нужди в т.3.2 на Стратегията (информация е налична в списъците на участвалите в събитията лица). Всички тези групи са въвлечени в дейностите в рамките на подготвителната мярка за разработване на СВОМР и в последващите инициативи за актуализиране на Стратегията в периода **м. март-м. април 2025 г.**
Те са участвали в проведените информационни и работни срещи и обучения, както и при проведените обществени обсъждания. Участие са взели и представители на специфичните заинтересовани групи на територията на МИГ – хора с увреждания, възрастни хора, представители на етнически малцинства и младежи.
В рамките на целия процес по включване на местната общност в създаването на Стратегията за ВОМР са обхванати 100% от идентифицираните групи заинтересовани страни на територията както следва:

Заинтересовани страни от публичен сектор:

Община Карнобат, Кметства от 30 населени места, образователни и социални структури, Клубове на пенсионера, Клуб на хората с увреждания, Общински центрове за услуги и др., Държавни институции със структури на местно ниво, Училища и детски градини и др.

Заинтересовани страни от НПО-сектор:

Граждански формални и неформални организации с различен сектор на дейности, Читалища от всички населени места, туристически и спортни дружества, настоятелства на училища и детски градини, Местни поделения на религиозни общности, регистрирани по Закона за вероизповеданията, еко клубове. Важни заинтересовани страни тук са и представителите на ромския етнос / специфичен ромски етнос /копанари/, турския етнос, хора с увреждания и уязвими групи. Заинтересованите страни от уязвими групи са представени от организации и физически лица, вкл. представители на ромска и турска общност на територията на МИГ, представители на хората с увреждания-Съюз на инвалидите и Центрове за работа с уязвими социални групи и др., пенсионери, трайно безработни лица.

Заинтересовани страни от частния сектор, представители на местния бизнес:

Микропредприятия и малки и средни предприятия в сферата на селско и горско стопанство, преработваща промишленост, производство на електрическа и топлинна енергия, строителство, търговия; автомобилни сервизни услуги, транспорт и логистика, хотелиерство и ресторантьорство, услуги в сферата на счетоводството, ветеринарни услуги, търговски и обслужващи дейности, предприятия в сферата на индустрията, земеделски производители и преработватели.

Посочените заинтересовани страни, участвали в процеса по подготовка на Стратегията за ВОМР имат свои представители и в Общото събрание на МИГ.

Информационните и работни събития, организирани от МИГ бяха отворени и за граждани, журналисти, педагози, общественици, включително представители на уязвими групи /безработни и възрастни хора/ и др. При идентифицирането на заинтересованите от Стратегията за ВОМР на МИГ страни, не е изключена нито една група, съотносима с прилагането на Стратегията.

3. Анализ на нуждите и потенциала за развитие на територията: *(не повече от 10 страници)*

3.1. Описание на ситуацията на територията на МИГ към момента на кандидатстване:

1.Териториална характеристика:[1]

АМ „Тракия“ разделя общината на приблизително две равни части – северна и южна. Според териториалното разпределение на населените места, демографският ресурс е съсредоточен в северната част и най-вече по направлението на път I-6 и жп линията, където попадат град Карнобат и някои от по-големите села като Кликач, Соколово и Искра. В северната част са селата Невестино и Крумово градище, като по този начин 6 от 7-те най-големи населени места в общината са разположени северно от магистралния път. В южната част остава второто по големина населено място Екзарх Антимово. Там са и значителна част от останалите села.

Територията на МИГ се отличава с 2 големи села между 500-1000 души, 16 населени места с жители между 100-500 души и 12 села с население под 100 човека, които са силно обезлюдени.

35% от местната общност живее в малките населени места на територията, докато 65% са в общинския център-град Карнобат. Успоредно на път I-6, на по-малко от 10 км в южна посока преминава и самата АМ „Тракия“, с която е свързано и подобряването на икономическата ситуация в Южна България през последните години. Не случайно Националната концепция за пространствено развитие посочва „доброто развитие“ на градовете Карнобат и Айтос в рамките на Източна България и ги определя като градове от 4-то ниво със значение за развитието на съседните общини. На територията има множество богати артефакти, културно и природно наследство и исторически паметници като сериозен потенциал за развитие на културно-исторически, селски и еко-туризъм;

2.Релеф и природа:[2]

По-голямата част от общинската територия принадлежи към полетата на Задбалканските котловини, които се характеризират със своя равнинен релеф с надморска височина от около 200 м – средната надморска височина за Карнобат е 217 м. В комбинация с богатите на хумус почви, тези природни дадености са благоприятни за развитието на интензивно земеделие. Водните ресурси в общината са представени преди всичко от двете по-големи реки – Мочурица и Русокастренска, както и множество язовири и микроязовири за риболов и напояване.

Като община с много висок дял на земеделските земи, растителните видове в общината са преди всичко селскостопанските култури. Сред полетата и хълмистите полета на общината се срещат и много билки като шипка, глог, коприва, глухарче, змийско мляко, трънка, маточина, живовляк, лайка, бял равнец, мента, мащерка, риган, иглика, жълт кантарион, липа, орех, които могат да имат стопанско предназначение. Значително по-малък дял от общинските територии са заети от горския фонд (12%), като най-голяма част от тях се срещат в Карнобатската и Айтоската планина.

Територията на МИГ разполага с уникални природни ресурси. В границите на община Карнобат се срещат следните защитени територии и защитени зони „Находище на Урумово лале“ в м. Лаликото, „Летен дъб“ в с. Мъдрино, Еко коридор „Камчия-Емине“, Комплекс „Страланджа, Река Мочурица .

3.Резюме на местната икономика[3]:

Обширните земеделски територии и климатичните условия осигуряват предпоставките за интензивно земеделие, със специализация в отглеждането на полски култури, лозарство и

[1] Подробна справка в Социално-икономически анализ
[2] Подробна справка в Социално-икономически анализ
[3] Подробна справка в Социално-икономически анализ

овощарство. Град Карнобат е и традиционен промишлен център, който през годините е свързан с производство на електрически съоръжения и машини, както и хранително-вкусовата промишленост.

Към края на 2023 г. в община Карнобат са развивали дейност 1 110 предприятия, докато през 2014 г. стойността на същия показател е била 894 – броят на предприятията се е увеличил с близо 20%, което разкрива повишена предприемаческа активност през последните години. Същевременно при броят на заетите лица се наблюдава слабо намаление от -11% до 7 170 лица през 2023г. Това е знак, че новите фирми през наблюдавания период са преди всичко микро (до 9 заети) и малки (до 50 заети) предприятия. Въпреки тези изменения и увеличението на работещите в малките предприятия, именно трите големи предприятия в общината обезпечават голям дял от общата заетост – общо 3640 лица или близо 46%. Трите големи предприятия генерират и над 36% от приходите от дейността в общината, което потвърждава тяхната роля за социално-икономическото местно развитие. Структуроопределящи сектори са преработвателната промишленост, селско и горско стопанство, търговия, сервизни дейности на автомобили, производство на енергия от ВЕИ, строителство, хотелиерство и услуги за населението в различни сфери. Всяка година приходите от дейности на предприятията се увеличава, като за 2023г. тя достига до 1 072 320 лева. В сферата на туризма регистрираните нощувки също се увеличават и стига до 2023г. до 5263 броя. Община Карнобат се нарежда сред общините с най-голяма площ от земеделски земи в страната – над 80% от общинските територии са отредени за земеделие. Селското стопанство формира 13,86% от произведената продукция и 18,41% от приходите от дейността. През 2023г., засетите площи на територията на МИГ са 471870 дка, а трайните насаждения 22951 дка, което е увеличение с 15%. За сметка на това намаляват земеделските стопани, които през 2023г. са едва 510. Пчеларството бележи лек тренд на увеличение с 5%, а рибовъдните обекти намалят с 10%. Животновъдството е с допълващо значение спрямо растениевъдството, като най-развити са свиневъдството и овцевъдството с общо 20 373 брой животни през 2023г. Производството на електрически съоръжения също има много голямо значение, като към настоящия етап именно една от големите фирми в този отрасъл осигурява около 3000 работни места. Изградени са и функционират предприятия от текстилната промишленост. Индустрията формира 68,49% от произведената продукция и 46,71% от приходите, което се дължи изцяло на преработващата промишленост, тъй като приносите на производството и разпределението на електрическа енергия и на строителството са незначителни. Съпоставено с положението на национално ниво, община Карнобат се отличава с икономика, много по-силно обвързана и ориентирана към селското стопанство и промишлеността .

4. **Демографска характеристика и Пазар на труда** [4]:

В общ план община Карнобат отразява националните демографски тенденции – намаляване на населението, неблагоприятна възрастова структура и влошаващи се съотношения между трудоспособното и нетрудоспособното население, отрицателен естествен и механичен прираст.

Населението на територията на МИГ за 10 години намалява от 26 044 на 22 942 жители или с близо 13%. Значителен е броят на населението над 64 години. Продължаващо застаряване на населението и намаляване на трудоспособните възрастови групи, което обаче ще бъде частично компенсирано от младото население, включващо се на пазара на труда. Темповете на обезлюдяване в общината надхвърлят тези на национално и най-вече на областно ниво, където се наблюдава относителна стабилност. Запазва се тенденцията за намаляване на относителния дял на под-трудоспособното население. Така през 2023 г. относителният дял на населението в под-трудоспособна възраст се равнява на 16,6% (17,8% за 2021 г.) Към края на 2023 г. се отчита ръст на над-трудоспособната възрастова група, която формира общо 27,6%.Застаряването на населението в общината е по-силно проявено. Коефициентът на естествен прираст на населението е -8,9 % за 2023г.

[4] Подробна справка в Социално-икономически анализ

Положителни са тенденциите както за равнището на безработицата, така и за средната годишна работна заплата. Равнището на безработицата, макар и бавно, спада от 7,79% през 2014 г. до 6,48 % през 2024 г., но е с почни задържащи темпове. Добрите резултати по отношение на заетостта са пряк резултат от активната местна политика и ежегодното участие в национални и регионални програми за разкриване на свободни работни места. Средна брутна годишна работна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Карнобат за периода 2014 – 2023г. нараства от 6994 на 17532 лева въпреки икономическата нестабилност и висока инфлация. Въпреки това, размера на заплатата остава далеч под показателя за страната, който е 24 485 лева. Нисък е делът на населението с висше образование, едва 15%.

5.Образование, здравеопазване, социални услуги[5]:

Територията на община Карнобат разполага с развита мрежа от учебни заведения, които успешно удовлетворят до настоящия момент потребностите от общо образование на населението. Образователната инфраструктура в община Карнобат обхваща общо 14 заведения – 7 детски градини и 7 училища, вкл. 1 професионална гимназия. През наблюдавания период, неблагоприятните демографски тенденции се отразяват и върху развитието на образователната система и водят до намаление в броя на групите и децата в детските градини, както и на паралелките и учащите в общообразователните училища. Постепенното и трайно намаление на броя на децата и учениците неизменно води до появата на маломерни паралелки и тяхно сливане, което води до затруднен образователен процес, а крайното проявление на този проблем е свързан със закриването на цели училища. Пет от детските градини се намират в гр. Карнобат и по една в селата Екзарх Антимово, Кликач, с филиал в с. Соколово. Две от училищата са разположени в двете най-големи села Екзарх Антимово и Кликач. Според информация на общинска администрация, спадът в броя на учениците в общообразователните училища между 2021/2022 и 2023/2024 учебни години е около 3%. Наблюдава се лек спад и в броя на учителите от 206 на 203 души (-1%). Преждевременно напусналите системата на образованието ученици/деца в брой за 2021, 2022, 2023 и 2024 г. е 325 бр., през 2024г. са 7 бр. ученици. Брой деца записани в образователните институции благодарение дейността на екипите за обхват: 11 бр. деца след последен обход. Деца и ученици със статус „за обхват“, идентифицирани като ученици в риск, са 974 бр. деца и ученици от 4 г. до 16 г. включително със статут „за обхват“ и 22 бр. деца от 4 г. до 16 г. включително с отразен актуален статут „В риск“ и приложен статут „Учащ“ за 2024г, като почти всички деца със статут „риск“ са от ромските семейства. Според статистиката на НСИ, броят на децата спада. Средната оценка на НВО след 7 клас по математика, 2024 г. за община Карнобат е едва 44,6 точки от 100, което определя влошаване на качеството на получаваното образование. Делът на населението на 7 и повече години с основно и по-ниско образование към 2021г. е 36.5%, което е висок процент спрямо страната.

Системата на здравеопазването на територията на община Карнобат е представена с многопрофилна болница за активно лечение, два медицински центъра за извън-болнична помощ, Център за спешна медицинска помощ – филиал Карнобат, практики за първична и специализирана помощ, медико-диагностична лаборатория, индивидуални практики на дентални лекари, училищни кабинети и аптеки. Към 31.12.2023 г. лекарите на територията на община Карнобат са 39, медицинските специалисти по здравни грижи 62, а лекарите по дентална медицина са 11. Положителна характеристика на здравеопазването в периода 2021-2023 г. е устойчивост на два от ключовите показателя – брой лекари по дентална медицина и брой легла в МБАЛ. Населението на един лекар в общината е 517 души, като се забелязва тенденция за увеличаване населението на един лекар, поради намаляване броя на лекарите. Броят на лекарските и стоматологични обекти не покрива всички населени места, което ограничава лесния и бърз достъп до здравни услуги. Малък е броят на действащите аптеки извън градските центрове, което създава трудности за местното население.

[5] Подробна справка в Социално-икономически анализ

3 легла в лечебни заведения за болнична помощ се падат на 1000 души, а 2 563 души/ на една аптека и 517 души на 1 лекар.
Община Карнобат провежда последователна политика по деинституционализация на социалните грижи и осигуряването на съвременна инфраструктура за предоставяне на социални услуги в общността. На територията на общината функционират следните социални центрове:
Защитено жилище за младежи с умствена изостаналост в с. Искра с капацитет от 10 места, Център за социална рехабилитация и интеграция „Света Анна“ за 30 бр./40 бр. потребители средно месечно, Център за обществена подкрепа с 28 бр. капацитет/ и 40 бр. потребители средно месечно, Дневен център за подкрепа на деца с увреждания и техните семейства „Детски свят“ с капацитет 30 места, Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания - 2 бр. с общ капацитет от 28 места, ЦСРИ за пълнолетни лица с увреждания „Надежда“ с капацитет от 30 бр./, ЦНСТ за пълнолетни лица с умствена изостаналост „Надежда“ с капацитет 15 места, Комплекс за социални услуги „Ахинора“ в с. Искра с 15 места, Дом за пълнолетни лица с деменция в с. Огнен с 45 места, Домашен социален Патронаж-обслужващ 450 нуждаещи се, Асистентска подкрепа за 61 лица от уязвими групи, Клубове на пенсионера и хората с увреждания с над 2500 члена. Разнообразието от социални услуги в община Карнобат отразява активната общинска политика в социалната сфера, свързана и с реализацията на инфраструктурни проекти с финансиране от различни източници.

5.Култура, спорт и отдих[6]:

Културният живот на местната общност в Карнобат се гради преди всичко от дейността на читалищата и тяхната роля за опазване на традициите, осигуряването на достъп до съвременно изкуство и насърчаването на любителското творчество. На територията на МИГ функционират 24 народни читалища, които имат активна роля в подготовката и провеждането на ежегодните културни календари на общината. Една от основните задачи на местните читалища е свързана с развитието на библиотечното дело. Друга важна роля на местните читалища е развитието на любителското художествено творчество. Самодейните групи към читалищата участват много активно в отбелязването на празници и фестивали, което потвърждава, че читалищата имат водещо място в изпълнението на културния календар. Читалищата заемат и много важно място в организацията по провеждането на празненства, концерти и честванията. Материално техническата база на почти всички Читалища в селата е остаряла или има нужда от обновяване. Също така при Читалищата липсват достатъчно средства за разнообразяване и надграждане на културните дейности, привличане на млади хора и опазване на българските традиции, културно наследство и ценности. Обезлюдяването на селата, в които работят 23 Читалища също ги поставя пред нови предизвикателства.
Спортната инфраструктура в община Карнобат е съсредоточена в общинския център и включва основни обекти стадион, спортен център със съблекални и санитарни помещения, спортна зала „Ат. Комшев“, спортната площадка за футбол на малки врати и спортна площадка за тенис на корт. В град Карнобат е изградена и спортна площадка в градския парк (фитнес уреди на открито). Останалите спортни съоръжения в общината са част от учебните комплекси на общинските училища – спортни площадки на открито и физкултурни салони. Стадионът, центърът със съблекални и санитарни помещения, спортната площадка за футбол на малки врати и спортната площадка за тенис на корт, както и спортна зала „Атанас Комшев“ са част от общ спортен комплекс в близост до градски парк Карнобат. В близост до стадиона са разположени две спортни площадки – футболно игрище и тенис корт с ограда и пейки. В градския парк има и спортна площадка с монтирани фитнес уреди на открито. В дворовете на общинските училища има изградени спортни площадки, като в дворовете на училищата ОУ „Хр. Смирненски“ и СУ „Хр. Ботев“ има монтирани и фитнес уреди на открито. Повечето от училищата имат спортни салони, предвидени за провеждане на учебните часове по физическо възпитание на закрито, но част от

[6] Подробна справка в Социално-икономически анализ

тези салони са в незадоволително състояние и не отговарят на нормативните изисквания за физкултурен салон. Данните посочват, че спортните съоръжения за масов спорт са ограничени и е необходимо изграждането на нови спортни площадки за масово практикуване на различни видове спорт, които да разнообразят възможностите за спорт в град Карнобат и по-големите села. Същевременно значителна част от училищата не разполагат с функционални физкултурни салони, а спортните им площадки в дворовете са с лошо състояние.
В сферата на отдиха липсва ремонти на междублоковите пространства с подходящо изпълнение на благоустройствени дейности, озеленяване и осигуряване на условия за отдих на жителите. Спортните площадки масово не са за различни типове спорт, а детските площадки не са за различни възрастови групи съгласно съвременните стандарти за качество и безопасност.
Не се извършват дейности по подходящото благоустройство, градско и парково обзавеждане, както и изграждане на енергоспестяващо осветление.
Най-голям потенциал като зона за отдих има Зона „Карнобатска планина“, която обхваща землищата на селата Невестино, Раклица, Мъдрино, Венец, Искра и Огнен. Зоната е в северната периферия на общината, където са южните склонове на планините Карнобатска и Айтоска. Там има концентрация на туристически потенциали, село Раклица е в близост до няколко язовира и връх Илийца, докато Невестино се отличава със своите лозови масиви. Тези характеристики правят зоната подходяща за развитие на селски и природен туризъм. Южните части достигат Средногорието, представено от хълмистите възвишения на изток от река Тунджа.

Въз основа на направения през 2025г. актуален Социално-Икономически анализ[7], за територията на МИГ могат да се изведат следните тенденции:
Територията на МИГ има добро стратегическо разположение – по средата между три областни центъра и отлична транспортна достъпност – по основното направление София-Бургас и по една от връзките между Южна и Северна България (Карнобат-Шумен), но въпреки това е налице трайно обезлюдяване, което налага спешни мерки за подобряване на средата и качеството за живот на населението.
Преминаването през общината на АМ „Тракия“ и път I-6, както и на жп линиите Пловдив-Бургас и Карнобат-Синдел, извеждат даденостите за развитие на транспортни и логистични дейности, които много успешно могат да се обвържат с развитието на селското стопанство и преработващата промишленост.
Община Карнобат притежава и даденостите за развитие на туризма като допълващ основните отрасли. Общината изобилства от множество села със съхранен традиционен бит, разположени в близост до язовири, което предполага развитието на селски, екологичен и риболовен туризъм. Особено подходящи са селата в подножието на Карнобатска планина, вкл. Невестино с неговите лозови масиви. Виненият туризъм също е перспективна дейност. За да се оползотвори потенциала за развитие на туризъм е необходимо да се подобри прилежащата инфраструктура, да се обновят културни обекти и да се създадат туристически продукти, основани на културното наследство и дейността на местните Читалища.
На територията има изградена и добре функционираща образователна мрежа, но е необходимо през следващите години да продължат добрите практики за обновяване на материалната база, вкл. чрез закупуване на оборудване и обзавеждане, с внедряване на комуникационно-информационните технологии с което да се осигурят съвременни условия за образование.
Трябва да се изградят и обновят площадките за спорт на открито, както и на салоните, за да се постигне цялостно и завършено обновяване на училищните бази.
Спортната инфраструктура и тази за отдих е недостатъчна и в незадоволително състояние, необходимо е изграждането на още спортни и детски площадки, които да са равномерно

[7] Справка-Приложение „Социално-икономически анализ“

териториално разпределени в съответствие с броя на населението и възрастовата структура в отделните населени места, както и с нуждите на различни обслужващи обекти.
Социалните услуги са добре развити, но работят при запълнен капацитет и нараснала нужда от разширяване поради влошената демографска картина, увеличаване на възрастното население, не достатъчния обхват на уязвимите групи. В сектора е силна необходимостта от финансиране за модернизация на сградния фонд, закупуването на специализирано оборудване и разширяването на комплекса от предлагани услуги. Въпреки текущите процеси по деинституционализация и новоразкритите обекти, капацитетът на услугите в общността е запълнен. Същевременно има допълнителна нужда от разкриването на подходящи услуги за социална интеграция на изолирани групи от ромското население, което е над 8 % от общото население.
Здравеопазването на територията покрива базови нива, като в малките населени места, където живеят най-уязвимите групи има нужда от разкриване на допълнителни лекарски и дентални практики, както и на нови аптеки.
Микро и малките предприятия играят важна роля в развитието на местната икономика на територията на МИГ Карнобат. Те са ключов източник за създаване на работни места, нови бизнес идеи и предприемачески умения. За да подобрят конкурентоспособността си те се нуждаят от повишаване на производствения си капацитет, оптимизация на производствените процеси, подмяна на морално остарялото технологично оборудване, повишаване на качество на произвежданите продукти, както и от инвестиции в развитие на персонала и подобряване на условията на труд, с оглед да подготвят и адаптират своите предприятия и работници към промените, което от своя страна ще позволи максимално ефективно да се възползват от комуникационните и инфраструктурните дадености на региона.
Въпреки задържания темп на безработица и разкриването на нови работни места по различни инициативи, местните бизнеси остават без кадри, предизвикателството за подсигуряването на работещи лица и кадри за ефективна местна икономика продължава, което изисква комплекс от мерки както в подкрепа на икономическата активност и заетостта, така и в подобряване качеството на получаваното образование и квалификация.
Големият територриален обхват и висок дял на земеделските земи – над 80% от общинската територия, а в същото време намаляването на броя на земеделските стопанства изисква спешни мерки за подобряване на тяхната конкурентоспособност и модернизиране, въвеждане на екологични норми, създаване на условия за разнообразяване на дейността и технологично обновяване, особено в секторите на преработвателната хранително-вкусова промишленост, която може реално да добавя стойност за територията на МИГ.
Всичко това обосновава кои са най-важните икономически дейности в рамките на община Карнобат и определя нуждата от залагането на мерки, свързани с подобряване на условията за развитие на земеделие и индустрия, вкл. изграждане на необходимата инфраструктура и материална база, но и на осигуряването на необходимите кадри.

3.2. Идентифицирани групи от заинтересовани от изпълнението на стратегията за ВОМР лица на територията на МИГ[8]:

[8] Подробна справка в Социално-икономически анализ

Заинтересованите страни са всички лица или групи, които са могат да се възползват от изпълнението и/или резултатите на стратегията за местно развитие. Широко обхватния диапазон от дейности, които се обхващат в стратегията и проектите, които следват да бъдат реализирани оказват влияние върху следните групи:

Група	Сектор	Заинтересовани групи
Представители на местния бизнес	Стопански	Микро, малки и средни предприятия
	Стопански – в сферата на услуги, производство и търговия	Микро- и малки предприятия, функциониращи в сферата на: преработваща промишленост, производство на електрическа и топлинна енергия, строителство, търговия; автомобилни сервизни услуги, транспорт и логистика, хотелиерство и ресторантьорство, услуги в сферата на счетоводството, ветеринарни услуги, търговски и обслужващи дейности, предприятия в сферата на индустрията, услуги за населението, стругарство, телекомуникации, дърводобив и преработване.
	Селско и горско стопанство	Земеделски производители – физически и юридически лица, отглеждащи лозя и трайни насаждения, зеленчуци, дини и пъпеши, кореноплодни култури, етерично-маслени и фуражни култури, пчелари, животновъди, земеделски преработватели.
НПО	Нестопански	ЮЛНЦ и формални граждански организации, вкл. с участници от уязвимите групи, функциониращи в областта на образованието, културата, туризма, спорта и вероизповеданията, в социалната сфера и младежките дейности;
		Читалища от територията на МИГ;
		МИГ - Карнобат
Публичен	Общинска администрация	Община Карнобат
	Научни институции	Институт по земеделие-Карнобат
Уязвими групи	Представители на уязвимите и малцинствени групи, в това число хора в неравностойно положение, хора с увреждания, хора в надтрудоспособна възраст и др., в т.3.3. които ще се възползват от изпълнението и/или резултатите на стратегията за местно развитие.	

Местният бизнес има интерес от финансиране за повишаване на конкурентоспособността на местната икономика и възможности за устойчив бизнес, включително чрез диверсификация и подкрепа за алтернативни дейности, подкрепа за въвеждането на иновации в предприятията и насърчаване на прехода към кръгова икономика чрез подкрепа за инвестиции в предприятията с цел подобряване на ресурсната ефективност, както и подобряване на доходите на работещите, достигане до нови пазари и подобряване качеството на живот чрез заетост и нови работни места. Земеделските стопани са идентифицирани като заинтересована страна по отношение на инвестиции за подобряване на качеството и производителността на производството, цифровизация и дигитализация, производство на енергия от възобновяеми енергийни източници, хуманно отношение към животните, съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност, вкл. дейности за превенция и управление на риска за околната среда, разнообразяване с неземеделски дейности и модернизация на стопанствата.

Нестопанският сектор има интерес от финансиране на мерки, насочени към опазване и съхранение на културното и природно наследство на територията, от подобряване на културната инфраструктура, подкрепа за териториалната идентичност, маркетинг и марки на база на специфичния териториален потенциал и продукти от местен характер; от запазване на духовните

ценности, от създаване на условия за туристически продукти, от инвестиране в социални и младежки дейности.
Община Карнобат като заинтересована страна е насочена към подобряване на услугите за населението, развитие на публичната инфраструктура, опазване и съхранение на културното и природно наследство и развитие на съпътстващи туристически услуги на територията на МИГ, подобряване на условията на живот на териториите на местните общности; създаване на динамична жизнена среда и подобряване качеството на живот чрез развитие на хоризонтални и между секторни партньорства с участие на заинтересованите страни в развитието на територията, като основа за териториално развитие. Институт по земеделие-Карнобат може да спомогне за засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии. МИГ Карнобат като заинтересована страна ще окаже принос към изпълнение на стратегията по отношение на прилагане на политиките за създаване на интелигентни селски райони, както и ще вземе активно участие в дейностите за сътрудничество. МИГ има интерес от цялостното успешно изпълнение на настоящата стратегия за развитие.

3.3. Наличие на уязвими и малцинствени групи на територията на МИГ и описание на техните потребности[9]:

Уязвими са онези лица и групи от хора, които търпят ограничения по отношение на участието им в социалния живот и ползването на социални права. Причините за това са различни и разнообразни като: живот в крайна бедност или ниски доходи и материални лишения; влошени финансови условия; социални и психологически фактори; здравни и възрастови проблеми; ограничен достъп или неадекватни услуги и т.н.
Етническите малцинства към 2021г., които са се определили като различен от българския етнос са: 7,1% роми /специфични „копанари“ и „миллет“ и чисти роми/ и 9% етнически турци.
Данните разкриват факта, че община Карнобат е събрала население от различни етнически групи, със свой самобитен бит, култура и традиции. Умелото използване на ресурса на всяка една етническа група, развивайки своята идентичност, със своите специфични знания и умения, могат да допринесат за устойчивото развитие на община Карнобат.
Ромската общност е хетерогенна. Тя се състои от отделни групи, които се самоопределят по различен начин като българи, турци и роми и т.н. Хората от малцинствените групи живеят в обособени квартали, които се характеризират с лоша инфраструктура, която на места липсва, наличие на незаконно строителство, бедност, ниска степен на образование, отпадане на децата от училище, ниска степен на здравно обслужване, висока безработица, липса на спортни мероприятия и съоръжения за тяхното провеждане. Процесите на урбанизация не водят до възприемане на универсален начин на живот и поведение в обществото от тяхна страна.
Групи уязвими лица, включително в неравностойно положение на територията на МИГ :
Пълнолетни лица с трайни увреждания, деца с трайни увреждания до 18-годишна възраст, безработни лица /като специално внимание се отделя на продължително безработни и безработни на възраст над 55 години, пълнолетни лица с трайни увреждания в невъзможност за самообслужване, живеещи в домашна среда, лица в над трудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване, лица с трайни увреждания с определена чужда помощ, лица в крайна бедност, лица с лоши социални и жилищни условия, лица, застрашени от социално изключване, деца в риск по смисъла на Закона за закрила на детето, лица с ниско образование, лица в трайна безработица, вкл. младежи, хронично болни и лица в лошо здравословно състояние и неосигурен достъп до здравни услуги, лица, лишени от пряк достъп до социални услуги и обществено включване, деца и семейства, жертва на насилие и/или трафик, уязвими семейства с деца в риск, възрастни лица ползващи институционален тип грижа, лица в риск, живеещи в изолирани малки населени места, без достъп до социални и др. услуги.

[9] Приложение: Разширена справка за уязвими групи и малцинства в Социално-икономически анализ

Бедността и социалното изключване са комплексни проблеми с много измерения. Те засягат не само доходите и материалното състояние на хората, но и възможностите им активно да участват в обществото.
Икономическите и демографски проблеми през последните години налагат промени в политиките по отношение на уязвимите и рискови групи от населението, а именно деца в риск, хора с увреждания, самотно живеещи възрастни хора, безработни, малцинствени групи.
Постигнатите резултати следва да бъдат продължени и надградени, като специален акцент следва да бъдат проектите за повишаване на квалификацията и адаптацията към нуждите на пазара на труда.
Голям е делът на ромските деца, които изискват специални грижи и отношение от страна на образователните институции. Необходимо е полагането на конкретни и целенасочени грижи за интегрирането на младите роми с цел повишаване на техния образователен и квалификационен статус. През следващите години ще бъдат много важни мерките за пълноценно обхващане на младото население, вкл. от ромската етническа група (над 8 % от населението) в образователната система, както и последващи мерки за осигуряване на заетост и социално-икономическа интеграция.
Потребности: необходимост от увеличаване и разнообразяване на предоставяните социални и здравни услуги в общността, осигуряване на ефективни механизми за социално включване и достоен живот, интегриране на малцинства и етноси в образованието, превенция на ранното отпадане от училище, подобряване нивото на образование и квалификация, осигуряване на алтернативна и подходяща заетост и повишаване на доходите, създаване на условия за ранна превенция на заболявания, осигуряване на допълнителна асистентска грижа за самотни възрастни хора, подобряване качеството на живот и преодоляване на социалната изолация, осигуряване на пълноценно включване в обществения живот и прилагането на политики, допълнителни здравни услуги и рехабилитация, специализиран транспорт от селата към градовете и областните центрове, достъпна архитектурна среда до основни обекти.

3.4. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите на територията на МИГ:[10]

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Териториална и географска структура	
Благоприятно географско положение - близост до областния административен център - гр. Бургас и до гр. Сливен	Недостатъчно усвоен потенциал за развитие на територията, произтичащ от нейното стратегическо местоположение
- Благоприятни агроклиматични условия и плодородна земеделска земя - предпоставки развитие на био земеделие	80% от земите се обработват, но намалява броя на земеделските стопанства, няма разнообразие от земеделски култури
Наличие на природни дадености, създаващи предпоставки за развитие на природен /еко туризъм/, селски и др. устойчиви видове туризъм	Неусвоен потенциал за популяризиране популяризиране на територията, неразвит туризъм, липса на атракции и туристическа инфраструктура
Икономическо развитие	
Наличие на традиционни производства: лозарство, винарство, лека промишленост, транспорт и др., които имат капацитет да се адаптират към новите пазарни условия	Недостатъчно развита икономика - липса на големи производствени предприятия и ниска инвестиционна активност /липса на местни инициативи за привличане на капитали/

[10] Разширен SWOT – анализ е приложен в Социално-икономическия анализ

Традиционно силно селско стопанство с развити лозарство, овощарство, зърнопроизводство и благоприятни за сертифицирано биологично земеделие почвено- климатични условия	Недостатъчни възможности /вериги/ за пазарна реализация на продукцията, слабо кооперирane и пазарни позиции на производителите и слаба модернизация
Наличие на фирми с иновационен потенциал в хранително-вкусовата, текстилната и индустриалната промишленост	Технологично и морално остаряла материална база и липса на достатъчно кадри
Наличие на голямо количество работещи микро и малки предприятия с устойчив тренд на финансово развитие и традиционни производства	Липса на местни политики за насърчаване на стартиращи предприятия и за привличане на инвеститори, липса на ориентираност към местни суровини
Цялостен производствено-логистичен коридор по направлението на АМ „Тракия“/път I-6, към който се присъединява град Карнобат като традиционен промишлен център, притежаващ потенциали за разширение на неговите индустриални зони	Зависимост на заетостта и приходите в общината от ролята на големите предприятия с над 250 заети – ограничена роля на МСП и по-ниска ефективност и производителност на икономиката, сравнено с показателите за областно и национално ниво
Демографско развитие и социална сфера	
Сравнително добре развита система на здравеопазването, на социалните услуги и образователните институции	Застаряващо население, влошен достъп до здравни и социални услуги, увеличаване броя на уязвимите групи с нужда от подпомагане
По висок коефициент на демографско заместване (съотношението между влизащите и излизащите от пазара на труда), сравнено с област Бургас и страната	Комбинация от негативни демографски тенденции – отрицателен естествен и механичен прираст с неблагоприятни изражения
Образование, пазар на труда и доходи	
Увеличение на средната работна заплата, осигуряване на допълнителни работни места	Неблагоприятна възрастова структура с увеличаване на нетрудоспособното население
Добре развита образователна мрежа, включително в селата на територията	Влошено качество на образованието, висок дял на хората с ниско образование, отпадане на ученици от уязвимите групи
Развита икономика и селско стопанство с осигурени работни места за уязвими групи	Доходите на домакинствата са под средните за страната.
Култура и туризъм	
Съхранена природна среда, биоразнообразие и защитени местности, позволяващи ускорено развитие на екологичния туризъм;	Недостатъчно инвестиции в туристически продукти, включително в инфраструктура за отдих и облика на населените места
Голямо количество археологически обекти и религиозни храмове. Съхранени културни и духовни традиции, празници и обичаи	Недостатъчно финансиране, промотиране и поддръжката на културното наследство
Съхранени читалища, спортни клубове с активна дейност и работещо публично-частно партньорство	Недостиг от обекти за масов спорт и развлечения на открито – малки спортни и детски площадки
Околна среда	
Богато биоразнообразие в обхвата на територията	Нерегламентирани сметища за битови и строителни отпадъци
Дейността в производствените зони не представлява заплаха за качеството на компонентите на природната среда	Нарастване на отпадъците и намаляването на капацитета на депата за съхранение, липса на култура за разделно събиране

ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
Възможности за оползотворяване в по-голяма степен на потенциала за развитие, произтичащ от географското положение на територията – близост до индустриалните зони на гр. Бургас и Сливен	Засилване неблагоприятното влияние на съществуващите дисбаланси между изследваната територия и областния център - гр. Бургас
Успешно пиоритизиране на природното и културно наследство за целите на туризма и внедряване на мерки за „зелен“ и „дигитален“ преход на предприятията	Засилване на зависимостта от неблагоприятните последици на климатичните промени
Развитието на професионалното образование и повишаването на неговата привлекателност е предпоставка за осигуряване на кадри в условия на сериозни демографски предизвикателства	Влиянието на икономическата криза в световен мащаб и в частност ЕС, като пряк търговски партньор в стокообмена със стоки на аграрния сектор и ХВП
Повишаване на ресурсната и енергийната ефективност в преработващата промишленост за постигане на икономически растеж и осигуряване на възможности за инвестиции и заетост	Намаляване на населението, неблагоприятна възрастова структура и влошаващи се съотношения между трудоспособното и нетрудоспособното население
Разширяване на пазарите и нарастване на потребителско търсене на хранителни продукти с гарантирано качество и произход, местни продукти, биологични продукти и продукти, произведени при високи стандарти на опазване на околната среда и хуманното отношение към животните в рамките на изследваната територия	Продължаващо влошаване на стойностите на някои от основните икономически показатели и липса на държавна защита срещу нелоялен внос на стоки
Оползотворяване на потенциала за развитие на различни видове традиционни и алтернативни видове туристическа дейност	Тенденция за слаб икономически растеж, недостатъчен за да подобри качеството на живот в малките населени места
Възможности за интегрирано развитие и по-нататъшна кооперираност между земеделски производители и преработвателни на принципа на клъстърния подход	Трудно и бавно повишаване на конкурентоспособността на икономиката на територията
Възможности за стимулиране създаването на малки и средни предприятия за преработка на земеделска и животновъдна продукция чрез осигуряване на финансиране за предприятията, насочени към подобряване качеството на работните места, иновациите и квалификацията и уменията на заетите и др.	Липса на капацитет за стартиране и развитие на устойчив бизнес и липса на достатъчно сдружения на производителите на територията
Използване на потенциала от възобновяеми енергийни източници – слънце, вятър, биомаса, отпадъци и др.	Липса на достатъчно финансов ресурс сред предприемачите и затруднен достъп до финанси и финансови инструменти
Реализиране на проекти, осигуряващи квалификация, заетост и устойчиви работни места с добри доходи в местните производства	Засилване на трудовата миграция и емиграцията, преобладаващо сред младите хора
Разширяване на кръга социални услуги в общността - ключов момент при извършвания процес на деинституционализация	Влошаване качеството на живот на местното население поради затруднен достъп до основни услуги за населението

Подобряване стойностите на показателите, характеризиращи заетостта, безработицата и доходите на местните жители	Увеличен процент на население с нисък образователен статус, водещ до липса на квалифициран човешки ресурс за бизнеса
Професионална реализация в обхвата на МИГ чрез улеснен достъп до нови знания, технологии и практики на ромското население, което е неизползван трудов ресурс	Проблеми с интеграцията на представителите на ромската етническа група – засилване на заплахата от социално изключване
Приоритетното стимулиране на устойчивото развитие чрез подчертаване на културното и екологичното наследство	Почти всички села са с малък брой на населението и културните институции трудно продължават да работят
Активно използване на европейски и национални фондове, стимулиращи инвестиции в различни сектори на местното развитие	Неустойчиво финансиране на проекти на общността, което е предимно с кредитни линии и заеми за изпълнение на проектите
Инициативи за повишаване културата на гражданите за опазване на околната среда и възпитаване на ценностите по опазване и ползване на природното наследство	Младите хора над 18 годишна възраст предпочитат да учат и живеят в областния център след завършване на средно образование

4. Цели на стратегията, включително измерими целеви стойности за резултатите, и съответните планирани действия: *(не повече от 10 страници)*

4.1. Цели на стратегията и приоритети за развитие на територията:

Стратегията за Водено от общностите местно развитие на МИГ е разработена за периода до 31 декември 2027 г. и надглажда постигнатите резултати с прилагането на подхода Лидер в програмния период 2007 – 2013 г.

Стратегията се финансира от Европейския фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и получава допълнително финансиране съгласно ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 494 на МС от 30.12.2024 г. за определяне на правила за прилагане на подхода „Водено от общностите местно развитие" за периода 2021 - 2027 г. от Европейския социален фонд + и Европейския фонд за регионално развитие чрез програми „Развитие на човешките ресурси“ (ПРЧР) 2021 – 2027 г. и „Образование“ (ПО) 2021 – 2027 г.

Избраните в стратегията за ВОМР мерки и дейности, включително за сътрудничество, съответстват на идентифицираните в проучванията и анализите на територията нужди, като също така са в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/1060 и Регламент (ЕС) 2021/2115 и водят до постигане на целите на СПРЗСР, както и на програмите, осигуряващи допълващо финансиране.

Подходът ВОМР доближава европейската политика до хората и бизнеса от селските райони, подпомага изграждането на местен капацитет и инвестира в местните общности.

На базата на проведените анализи и резултатите от SWOT анализа на територията, в стратегията за СВОМР са формулирани стратегически цели и приоритети, които съответстват на потенциала за развитие и идентифицираните потребности.

Процесът на планиране и изпълнение на Стратегия за ВОМР се основава на баланса между различните аспекти на развитието (екологичен, териториален, икономически и социален) и между различните общности, социални групи, заинтересовани страни.

При формулирането на целите са отчетни идентифицираните потребности на местните заинтересовани страни, съобразявайки се с допустимите финансови ресурси с които може да се обезпечи, изпълнението на мерките.

Прилагането на Стратегията за ВОМР ще бъде насочено към финансиране на проекти, които отговарят на местните потребности, създават и запазват заетост за местното население и са в полза на малкия частен местен бизнес. Конкретно ще бъдат съсредоточени към създаването на по-добри икономически, социални и екологични условия за живот в населените места на общината и да се подкрепи многосекторното развитие на местните икономики.

Целите и приоритети, които СВОМР си поставя са в унисон с Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025г., Стратегията „Европа 2030“ и Националната програма за развитие „България 2030“.
Стратегическата рамка съответства на изискванията по Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета.
Поставените цели и приоритети кореспондират на политиката за развитие, определени в Плана за интегрирано развитие на община Карнобат 2021г.-2027г. а именно:
Визия: Община Карнобат – териториална общност с благоприятни условия за живот, модернизирана техническа и транспортна инфраструктура, достъпни обществени услуги, добри перспективи за инвестиции и заетост в конкурентоспособни икономически отрасли.
Цел 1. „Конкурентоспособна икономика с ефективно използвани местни ресурси и предимства“;
Цел 2. „Качествени обществени услуги и повишен жизнен стандарт на населението“;
Цел 3: „Подобрени екологични характеристики и привлекателни населени места“
Приоритет 1.1. „Развитие на селското стопанство и преработващата промишленост“;
Приоритет 1.2. „Опазване на културното наследство и усвояване на туристическите ресурси“;
Приоритет 2.2. „Развитие на здравеопазването, образованието, социалните услуги и културата“;
Приоритет 3.2. „Обновяване на жизнената среда в населените места“

Отчитайки нагласите на местната общност и цялостната стратегическа рамка, включително и ключовите области на развитието, определени в Стратегическия план за развитието на земеделието и селските райони на Р България за периода 2023-2027, са определени основната цел на Стратегията за ВОМР, приоритетите за развитие и специфичните цели, а именно:

Стратегическа цел:

Устойчиво социално-икономическо развитие на територията на МИГ - Карнобат чрез стимулиране и подкрепа на местни инициативи за насърчаване на растежа, социалното приобщаване и местното развитие, създаващи по-добри икономически, социални и екологични условия за живот при запазване на човешкия потенциал и околната среда

Приоритет 1: Подобряване качеството на живот и условията за бизнес, образование и реализация чрез доизграждане и обновяване на инфраструктурата на територията с принос към уязвимите групи.
Специфична цел 1.1 Подобряване облика на населените места на територията и достъпа до основни услуги за местното население.
Специфична цел 1.2 Подобряване достъпа на населението до социални, образователни и здравни услуги и услуги, свързани със спорта и отдиха.
Специфична цел 1.3 Създаване и развиване на устойчиви партньорства с местни инициативни групи на територията на страната и ЕС.
Приоритетът включва дейности и инвестиции за подобряване на техническата инфраструктура и достъпа на населението до основни услуги, стимулиране на местните партньорства и международното сътрудничество, както и дейности насочени към нови подходи за местно развитие.
За постигане на Специфичните цели се предвижда прилагането на следните мерки:

- Мярка МИГ 04 „Инвестиции в основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура в селските райони“.
- Мярка МИГ 05 „Запазване на духовния и културния живот на населението на територията на МИГ“.
- Мярка МИГ 08 „Вътрешно териториално и транснационално сътрудничество“

Приоритет 2: Икономическо развитие, насърчаване на предприемачеството в неземеделски дейности, иновации и екологично селското стопанство с добавена стойност за територията.

Специфична цел 2.1: Подпомагане на модернизацията, цифровизацията и въвеждането на иновации в земеделското производство и преработката на селскостопански продукти.

Специфична цел 2.2: Подпомагане на нови и съществуващи неземеделски предприятия, вкл. в сектора на туризма за модернизиране на материалната база, внедряване на иновации, повишаване на конкурентоспособността, диверсификация и развитие на услуги.

Приоритетът е насочен към реализацията на дейности, които стимулират конкурентоспособни и устойчиви икономически дейности, насърчаване на предприемачеството, използвайки местния потенциал и ресурси, включително природни, въвеждане на нови технологии, развитие на ефективно земеделието, диверсификация на икономиката на територията, развитие на сектора на услуги за населението и услуги, съпътстващи туризма.

За постигане на Специфичните цели се предвижда прилагането на следните мерки:

- Мярка МИГ01“ Инвестиции в земеделски стопанства“;
- Мярка МИГ 02 “Инвестиции в преработка и маркетинг на селскостопански продукти“;
- Мярка МИГ03 „Инвестиции в диверсификация и разнообразяване на неселскостопански дейности на територията на МИГ“.

Приоритет 3: Развитие на социалния капитал, приобщаване и социално включване на уязвими и маргинализирани групи в опазване на културното наследство и околната среда, включително чрез изпълнение на дейности за интелигентни селища.

Специфична цел 3.1.: Опазване на околната среда, културното и историческо наследство на територията, като фактор за съхраняване на местната идентичност и прилагане на **„смарт“ подходи за териториално развитие.**

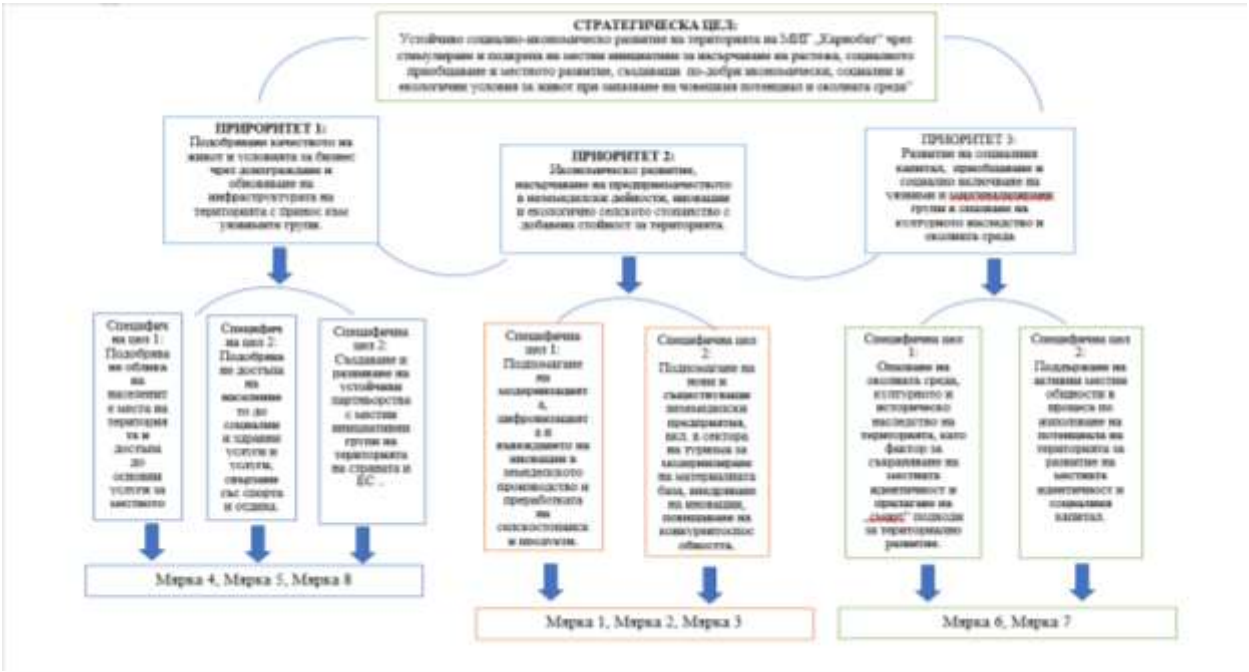
Специфична цел 3.2.: Поддържане на активни местни общности в процеса по използване на потенциала на територията за развитие на местната идентичност и социалния капитал**.**

Приоритетът е насочен към дейности за опазване на околната среда, културното и историческо наследство на територията, като фактор за съхраняване на местната идентичност, прилагане на „смарт“ подходи за териториално развитие, активизиране на местните общности в процеса по използване на потенциала на територията за развитие на местната идентичност и социалния капитал.

- Мярка МИГ 06 „Запазване и популяризиране на културното и природно наследство и развитие на териториална идентичност въз основа на специфичния местен потенциал, продукти от местен характер и опазване на природните ресурси.“
- Мярка МИГ 07 „Изготвяне и прилагане на Стратегия за интелигентни селища“

МИГ-Карнобат ще изпълнява и Мярка МИГ 09 „Управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране“ (СПРЗСР).

СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА:

Чрез прилагането на Стратегията за ВОМР, от МИГ ще се финансират проекти, които отговарят на местните потребности, създават и запазват заетост за местното население и са в полза на малкия местен бизнес. Чрез тях се създават по-добри икономически, социални и екологични условия за живот в малките население места, подкрепя се многосекторното развитие на местните икономики и се забавя и неутрализира процесът на тяхното обезлюдяване.

За подпомагане изпълнението на Стратегическата цел и предвидените приоритети, МИГ - Карнобат предвижда следното допълващо съгласно Постановление № 494 от 2024 г. на Министерския съвет за определяне на правила за прилагане на подхода „Водено от общностите местно развитие“ за периода 2021-2027 г.:

- Интервенции, подпомагащи разширено постигане на Приоритет №1 извън Стратегическия план за развитие на селските райони: Подкрепа за местния бизнес, Общини, НПО и образователни институции по Програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2021-2027 г. и Програма „Образование“ за периода 2021–2027 г.;
- Интервенции, подпомагащи разширено постигане на Приоритет №2 извън Стратегическия план за развитие на селските райони: Подкрепа на предприятията на територията на МИГ по Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ за периода 2021–2027 г.;

Интервенции, подпомагащи разширено постигане на Приоритет №3 извън Стратегическия план за развитие на селските райони: Подкрепа за местните Общини и НПО по Програма „Околна среда“ за периода 2021-–2027 г.;

4.2. Измерими целеви стойности за резултатите (индикатори):

4.2.1. Индикатори за цялостното прилагане на стратегията за ВОМР – задължителни и специфични за МИГ:

	Индикатори за изпълнение на СВОМР			
Вид	Индикатор	Цел до 2027		Източник на информация
		Брой/ %	стойност	
Задължителен	R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти“	40	x	

	R.40 „Интелигентен икономически преход в селските райони: Брой на подкрепени стратегии за „умни села“	1	х	База данни за индикатори на мониторинг
	R.41 „Свързани европейски селски райони: Дял на населението в селските райони, ползващо се от подобрения достъп до услуги и инфраструктура чрез инвестиции от ОСП“	60 %	х	
	R.42 „Насърчаване на социалното включване: Брой лица, обхванати от проекти, свързани с подкрепа на дейности за социално включване“	1200	х	
	R.0 „Брой лица, включени в дейности по обучения, информационни срещи и семинари и други дейности, свързани с трансфер на знания“	800	х	
Изходен за резултат	Брой проектни предложения, консултирани от екипа на МИГ	120	х	Отчети на МИГ
	Брой проектни предложения, подадени по СВОМР /в т.ч. Стратегическия план за развитие на селските райони 2023-2027г.	68	х	Регистър със заявления за подкрепа
	Брой и стойност на одобрените проекти /в т.ч. по Стратегическия план за развитие на селските райони 2023-2027г.	53	4 400 550 лева	База данни за индикатори на мониторинга
	Брой и стойност финансирани проекти по СВОМР /в т.ч. по Стратегическия план за развитие на селските райони 2023-2027г.	53	4 400 550 лева	Регистър на договорите
	Брой и стойност на подадените искания за плащане /в т.ч. по Стратегическия план за развитие на селските райони 2023-2027г.	53	4 400 55 лева	База данни за индикатори на мониторинг
	Брой и стойност на одобрените искания за плащане /в т.ч. по Стратегическия план за развитие на селските райони 2023-2027г.	53	4 400 550 лева	
	Брой и стойност на успешно приключилите проекти /в т.ч. по Стратегическия план за развитие на селските райони 2023-2027г.	53	4 400550 лева	
	Усвояемост на планираните средства по Стратегическия план за развитие на селските райони 2023-2027г.	100	%	Годишни доклади
Специфичен	Брой подпомогнати предприятия: микро, МСП	10	х	
	Брой подпомогнати хранително-преработвателни предприятия	4	х	
	Брой подпомогнати земеделски стопани: за земеделски; за незем. дейности	12	х	
	Брой подпомогнати туристически дейности	3	х	

	Брой създадени работни места по Стратегическия план за развитие на селските райони 2023-2027г.	40	х	База данни за индикатори на мониторинг/финални отчети
	Брой подпомогнати: млади хора до 40г /в т.ч ЗП/, безработни	15	х	
	Брой стопанства/предприятия въвели иновации	5	х	
	Годишен брой на посетители на събития, свързани с популяризиране на територията.	2500	х	
	Население, което се ползва от подобрените услуги (деца; младежи; жени; уязвими групи)	3500	х	
	Участие на жени, младежи, уязвими групи в инициативи за опазване и популяризиране на природното и културно-историческо наследства на територията	1500	х	

4.2.2. Индикатори по мерки:

Мярка МИГ 01“ Инвестиции в земеделски стопанства“				
Вид	**Индикатор**	**Цел до 2027**		**Източник на информация**
		брой	Стойност лв. на БФП	
Изходен	Брой и стойност одобрените и финансирани проекти	12	750 000	Регистър на договорите
	Брой и стойност на успешно приключилите проекти	12	750 000	База данни за индикатори на мониторинг
Резултат	Брой подпомогнати стопанства: в т.ч. в сектори „плодове, зеленчуци“ и/или „етерично-маслени и лечебни култури“ и/или „животновъдство“ и стопанства на стопани на възраст до 40 години.	5 5 2	х	
	R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти“- Брой създадени работни места: по пол, възраст, уязвими групи	19	х	
	Брой стопанства въвели иновации	5	х	
	Стойност на инвестициите	х	750 000	
	Брой на проектите за социално земеделие	5	х	

Мярка МИГ02 "Инвестиции в преработка и маркетинг на селскостопански продукти"				
Вид	**Индикатор**	**Цел до 2027**		**Източник на информация**
		брой	Стойност лева	
Изходен	Брой и стойност одобрените и финансирани проекти	4	200 000	Регистър на договори
	Брой и стойност на успешно приключилите проекти	4	200 000	Данни от мониторинг
Резултат	Брой подпомогнати, преработватели на селскостопански продукти; Групи/организации на производители	2 2	x	База данни за индикатори на мониторинг
	R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти" - Брой създадени работни места: по пол, възраст, уязвими групи	5	x	
	Брой проекти, въвели иновации	2	x	
	Стойност на инвестициите: по вид (материални, нематериални);	x	200 000	
	Брой на проектите, създаващи добавена стойност	4	x	
Мярка МИГ 03 „Инвестиции за неселскостопански дейности в селските райони"				
Вид	**Индикатор**	**Цел до 2027**		**Източник на информация**
		брой	Стойност лева	
Изходен	Брой и стойност одобрените и финансирани проекти	10	750 000	Регистър на договори
	Брой и стойност на успешно приключилите проекти	10	750 000	Регистър на договори
Резултат	Брой подпомогнати микропредприятия Брой подпомогнати занаятчии Брой подпомогнати земеделски стопанства за диверсификация или новосъздадени микропредприятия	10 2 2	x	База данни за База данни за индикатори на мониторинг/ финални отчети
	R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти" -Брой създадени работни места: по пол, възраст, уязвими групи	16	x	
	Брой проекти, въвели иновации	5	x	
	Стойност на инвестициите	x	750 000	
	Брой на проектите, създаващи добавена стойност	5	x	
Мярка МИГ 4 „Инвестиции в основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура в селските райони"				
Вид	**Индикатор**	**Цел до 2027**		**Източник на информация**
		брой	Стойност лева или %	
Изходен	Брой и стойност одобрените и финансирани проекти	10	1 900 000	Регистър на договори

	Брой и стойност на успешно приключили проекти: по вид бенефициент, по тип инфраструктура /спортна, социална, образователна, свързана с култура, зелени площи/	10	1 900 000	База данни за индикатори на мониторинг/ финални отчети
Резултат	Население, което се ползва от подобрените услуги (деца; младежи; жени; уязвими групи)	3 500	х	
	R.41 „Свързани европейски селски райони: Дял на населението в селските райони, ползващо се от подобрения достъп до услуги и инфраструктура чрез инвестиции от ОСП“	х	60%	
Мярка МИГ 05 „Запазване на духовния и културния живот на населението на територията на МИГ“				
Вид	**Индикатор**	**Цел до 2027**		**Източник на информация**
		брой	Стойност лева или %	
Изходен	Брой и стойност одобрените и финансирани проекти	2	100 000	Регистър договори
	Брой и стойност на успешно приключили проекти	2	100 000	База данни индикатори, мониторинг, отчети
Резултат	R.42 „Насърчаване на социалното включване: Брой лица, обхванати от проекти, свързани с подкрепа на дейности за социално включване“ (деца; младежи; жени; уязвими групи)	500	х	
Мярка МИГ 06 „Запазване и популяризиране на културното и природно наследство и развитие на териториална идентичност въз основа на специфичния местен потенциал, продукти от местен характер и опазване на природните ресурси.“				
Вид	**Индикатор**	**Цел до 2027**		**Източник на информация**
		брой	Стойност лева	
Изходен	Брой и стойност одобрените и финансирани проекти	11	187 180	Регистър договори
	Брой и стойност на успешно приключили проекти	11	187 180	База данни за индикатори на мониторинг/ финални отчети
Резултат	Лица, които пряко ще бъдат обхванати от резултатите от проекта – брой.	1500	х	
	R.42 „Насърчаване на социалното включване: Брой лица, обхванати от проекти, свързани с подкрепа на дейности за социално включване“ (деца; младежи; жени; уязвими групи)	350	х	
Мярка МИГ 07 „Изготвяне и прилагане на Стратегия за интелигентни селища“				
Вид	**Индикатор**	**Цел до 2027**		**Източник на информация**
		брой	Стойност	

Изходен			лева	
	Брой и стойност на одобрените и финансирани проекти за изготвяне на Стратегия и изпълнение на дейности по Стратегията	3	220 000	База данни МИГ
	Брой и стойност на успешно приключили проекти за изготвяне на СИС и за изпълнение на дейности за интелигентни селища	3	220 000	База данни за индикатори на мониторинг/ финални отчети
Резултат	R.40 „Интелигентен икономически преход в селските райони: Брой на подкрепени стратегии за „умни села“	1	20 000	
	Участници в информационни и други дейности по проекти	150	х	
	Брой реализирани проекти като част от Концепцията за интелигентни селища	2	200 000	База данни за индикатори на мониторинг/ финални отчети
	Население, което се ползва от въведените интелигентни решения с разбивка по вид (деца; младежи; жени; уязвими групи)	2500	х	

Мярка МИГ 08 „Вътрешно териториално и транснационално сътрудничество“

Вид	**Индикатор**	**Цел до 2027**		**Източник на информация**
Изходен		брой	Стойност лева или %	
	Брой и стойност одобрените и финансирани проекти	3	293 370	Регистър договори
	Брой и стойност на успешно приключили проекти	3	293 370	
Резултат	Брой участници в дейности за сътрудничество	300	х	
	Брой създадени културни продукти, марки и др.	10	х	
	R.0 „Брой лица, включени в дейности по обучения, информационни срещи и семинари и други дейности, свързани с трансфер на знания“	200	х	

Мярка МИГ 09 „Управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране“ (СПРЗСР)

Вид	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Цел 2027**	**Източник на данни**
Изходен	Брой организирани дейности по обучения, информационни срещи и семинари и други дейности, свързани с трансфер на знания	брой	40	Отчети на МИГ

За резултат	R.0 „Брой лица, включени в дейности по обучения, информационни срещи и семинари и други дейности, свързани с трансфер на знания“	брой	600	Отчети на МИГ
За резултат	Успешно реализирана Стратегия	брой	1	Отчети на МИГ

4.3. Планирани дейности за постигане на целите и приоритетите на стратегията:

Стратегическата рамка на плановия документ на МИГ от седем специфични цели, които са в обхвата на три основни приоритета, посредством които се очаква да бъде постигната основната цел на СВОМР. Постигането на специфичните цели ще се реализира посредством финансирането на проекти в обхвата на следните планирани интервенции, описани като отделни мерки от Стратегията.

Приоритет №1 ще бъде постигнат чрез 3 специфични цели, които ще се изпълнят посредством реализация на проекти и дейности в обхвата на Мярка МИГ 04 „Инвестиции в основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура в селските райони“, Мярка МИГ 05 „Запазване на духовния и културния живот на населението на територията на МИГ“ и Мярка МИГ 08 „Вътрешно териториално и транснационално сътрудничество“.

Приоритет №2 ще бъде постигнат чрез 2 специфични цели, които ще се изпълнят посредством реализация на проекти и дейности в обхвата на Мярка МИГ01“ Инвестиции в земеделски стопанства“, Мярка МИГ 02 “Инвестиции в преработка и маркетинг на селскостопански продукти“ и МИГ03 „Инвестиции в диверсификация и разнообразяване на неселскостопански дейности на територията на МИГ“.

Приоритет №3 ще бъде постигнат чрез 2 специфични цели, които ще се изпълнят посредством реализация на проекти и дейности в обхвата на Мярка МИГ 06 „Запазване и популяризиране на културното и природно наследство и развитие на териториална идентичност въз основа на специфичния местен потенциал, продукти от местен характер и опазване на природните ресурси.“

и Мярка МИГ 07 „Изготвяне и прилагане на Стратегия за интелигентни селища“.

Планът за действие на МИГ -Карнобат за превръщане на целите в действия включва няколко взаимосвързани етапа, подредени във времева последователност. Реализацията на целите на стратегията за водено от общностите местно развитие започва със сключване на договор за нейното финансиране.

Условията и редът за предоставяне на финансова помощ от СВОМР на МИГ ще бъде в съответствие с приложимото законодателство и подзаконовите нормативни актове, уреждащи прилагането на подхода ВОМР в България през програмен период 2023 – 2027 г.

Местната инициативна група ще прилага недискриминационна и прозрачна процедура и обективни критерии за подбор на проекти към стратегията за ВОМР, по реда и изискванията, определени в „Условия за кандидатстване“, които ще бъдат изготвяни по всяка процедура за прием на проекти.

Подборът на проекти по всяка мярка ще се извършва посредством определените за всяка мярка критерии за избор и в съответствие с прозрачна и предварително оповестена на всички потенциални бенефициенти процедура. Подборът на проекти ще се извършва периодично по една или група мерки от СВОМР.

За настоящия период на прилагане на ВОМР е в сила нов механизъм на прилагане на подхода, чрез който се преминава към еднофондово финансиране на подхода ВОМР със средства от ЕЗФРСР и допълващо финансиране от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Европейския социален фонд+ (ЕСФ+), което МИГ заявява като допълнително подпомагащо изпълнението на приоритети и цели на Стратегията.

Местната инициативна група и получателите на финансова помощ при изпълнение на стратегията за ВОМР ще осигурят публичност на дейността си и на източниците на финансиране съгласно изискванията, определени в приложимите документи.
Тъй като МИГ от заинтересованите страни е отчетено желанието към Стратегия за ВОМР да има допълващо финансиране, са предвидени мерки извън Стратегическия план за развитие на селските райони: по Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021–2027 г.; Програма „Развитие на човешките ресурси“2021-2027 г.; Програма „Образование“ 2021–2027 г. и Програма „Околна среда“ 2021-–2027 г.. По този начин ще продължи многосекторното развитие на територията и на местните общности въз основа на потребностите и потенциала за развитие.
За да може заинтересованите страни да продължа да вземат решение за областите, които за тях са важни да се развиват, да одобрят и конкретни проекти, които да получат публично финансиране. Това би изградило както местен управленски капацитет и такъв за управление на проекти, така би спомогнало в голяма степен и за решаването на дефинирани от местната общност проблеми в малките населени места.
Управляващите органи на програмите, предоставящи допълващо финансиране отговарят за откриването на приеми само за потенциални бенефициенти от териториите на МИГ, извършването на договарянето и разплащането на проектите по стратегиите за ВОМР в частта, за която се предоставя финансиране от съответния фонд.
ДФЗ – Разплащателна агенция договаря и разплаща проектите от стратегиите за ВОМР, които се финансират от ЕЗФРСР.
МИГ извършва следните минимални дейности за управление на Стратегията съгласно Условията за изпълнение по Процедурата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.
1.След сключването на споразумението за изпълнение на стратегията, с МИГ се сключва административен договор за дейностите за управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране.
2. Крайният срок за изпълнение на дейностите и извършване на разходите за управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране е 30 септември 2029 г.
3. Местната инициативна група е длъжна да спазва всички ангажименти и задължения, произтичащи от предоставеното подпомагане в срок до пет години, считано от датата на изплащане на окончателното плащане по административния договор (период на мониторинг).
4. Колективният управителен орган на МИГ одобрява обява за прием на проектни предложения към стратегия за ВОМР и насоки и образци на документи за кандидатстване по всяка мярка от стратегията за ВОМР. При разработване на документите за кандидатстване МИГ е длъжна да прилага Указанията за приложимия режим на държавните помощи и условия, произтичащи от него на Министерството на земеделието и храните и да използва утвърдените по Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление образци и формуляри.
5.Местната инициативна група подготвя и стартира в ИСУН процедура за прием на проекти в съответствие с одобрената от колективния управителен орган на МИГ обява и насоки за кандидатстване, включително относимите документи по приложение № 7, за което информира с писмо УО на СПРЗСР и ДФЗ преди началния срок за прием на проектни предложения. За кандидат МИГ се обявява отделна процедура.
6. Извършва Подбор и одобрение на проектни предложения по всяка мярка от стратегия за ВОМР се извършва в ИСУН съгласно условията и реда на ПМС № 494 от 2024 г.

7. Местната инициативна група и получателите на финансова помощ при изпълнение на стратегията за ВОМР са длъжни да осигурят публичност на дейността си и на източниците на финансиране съгласно:
1.1. изискванията, посочени в Единния наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2021-2027 г., приложение № 1 към Националната комуникационна стратегия за програмен период 2021-2027 г.;
1.2. публичността за дейностите, които са обект на обществена поръчка, се осъществява чрез прилагане на разпоредбите на ЗОП и вътрешните правила за поддържане на профила на купувача;
1.3. при осъществяване на дейности за осигуряване на видимост, прозрачност ;
1.4. Информацията се публикува при спазване на изискванията на Закона за защита на личните данни, ЗОП и Регламент (ЕС) № 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1306/2013.
2. Местната инициативна група и получателите на финансова помощ при изпълнение на стратегията за ВОМР се задължават да показват подкрепата от Стратегическия план от датата на сключване на административният договор до датата на изтичане на периода на мониторинг са длъжни да спазват изискванията за публичност, прозрачност и информираност, съгласно ЧАСТ VI. „Информираност и публичност“, т. 1-12 от Условията за изпълнение по Процедурата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедура № BG06AFSP001-01.001.
За постигане на целите и приоритетите на Стратегията за ВОМР, МИГ – Карнобат планира и изпълнява:
a) Обявява Покана за кандидатстване с проекти на територията на МИГ;
b) Информира, консултира и подпомага потенциалните кандидати за подготовката
c) на проекти;
d) Регистрира (приема) на предложения за проекти;
e) Извършва Оценки за административно съответствие и допустимост на кандидати, дейности и разходи;
f) Извършва Техническа оценка и класиране на проектопредложенията;
g) Провежда заседания на Комисия за избор на проекти ;
h) Представя на предварително избраните проектопредложения на Областното звено на ДФЗ-РА за проверка за съответствие и договориране;
i) Уведомява одобрените и неодобрените кандидати;
j) Подписва договори и промени в тях;
k) 11.Наблюдение на прилагането на проектите;
l) 12.Подпомага подготовката на заявки за плащания до РА и доклади от бенефициенти;
m) 13. Осъществява Проверка на място;
n) 14. Извършва наблюдение на прилагането на стратегията и др.
o) Извършва дейности по информиране и публичност на територията на МИГ;
p) Извършва дейности за подобряване капацитета на местната общност и заинтересованите страни- обучения, събития, обмени и др.
q) Реализира проекти за Вътрешнотериториално и трансгранично сътрудничество с МИГ.

5. Описание на мерките: *(не повече от 4 страници за всяка мярка)*

Общи изисквания към изпълнение мерките в Стратегията за ВОМР от Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони за периода 2023-2027 г. (СПРЗСР).

1.Демаркация:

За населените места, на чиито територии се прилага подходът ВОМР и които са подпомагани от „Програма за развитие на регионите“ 2021–2027 г., се прилага демаркация на инвестициите на ниво проект.
В рамките на избраните мерки няма да бъдат подкрепяни дейности, финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, бюджета на Общността или друга донорска програма, като проверката ще се извършва на ниво **индивидуален проект.**
С цел недопускане на двойно финансиране ще се проследява и за одобрените разходи и дейности на ниво кандидат/ проектно предложение по отделните програми по ЕСИФ на национално ниво, по линия на Националния план за възстановяване и устойчивост и другите инструменти на съюза, включително и с останалите интервенции от Стратегическия план.

Проектите, финансирани със средства от ЕЗФРСР към Стратегията за ВОМР на МИГ-Карнобат следва да отговарят на местните потребности и да водят до едно или повече от следното: да създават и запазват заетост за местното население, да са в полза на местния бизнес, да въвеждат иновации, да водят до подобряване на условията за живот (включително дейности, подкрепящи създаването на „интелигентни селища“) и на състоянието на околната среда, да водят до социално приобщаване и подобряване на социалните услуги на територията и да водят до подобряване на качеството на образованието.

2.Териториален обхват:
Инвестициите са допустими на територията на населените места в община Карнобат.

3. Минимален и максимален срок за изпълнение на проектите:
Стратегията за ВОМР е разработена за период до 31 декември 2027 г.
Максималният период за изпълнение на дейностите и операциите по проектите към стратегиите за ВОМР, не може да надвишава 36 месеца за проекти на възложители по ЗОП/Постановление № 4 на Министерския съвет от 11.01.2024 г. за определяне на правилата за разглеждане и оценяване на оферти и сключването на договорите в процедурата за избор с публична покана от бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ от европейските фондове при споделено управление и 24 месеца за останалите бенефициенти.
Максималният период за изпълнение на дейностите за сътрудничество и подготвителни дейности за него е до 24 месеца за проекти, включващи строително-монтажни работи, и до 18 месеца за останалите дейности. Срокът започва да тече от датата на сключване на административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

4. Максимален и минимален размер на допустимите разходи за финансиране на един проект към стратегия за ВОМР на МИГ-Карбонат:
Максималният размер на допустимите разходи за финансиране на един проект към стратегия за ВОМР, финансирана от ЕЗФРСР, не може да надвишава левовата равностойност на 200 000 евро.
Минималният размер на допустимите разходи за финансиране на един проект към стратегия за ВОМР, финансирана от ЕЗФРСР, е левовата равностойност на 2 500 евро.

5. Процент на съфинансиране/интензитет:
Процентът за съфинансиране в мерките от Стратегията за ВОМР на МИГ-Карнобат е определен съгласно чл. 73, т. 4 на Регламент (ЕС) 2021/2115.
Интензитетът на подпомагане по отделните мерки от стратегията за ВОМР, финансирани от ЕЗФРСР е до максималния размер, посочен в Регламент (ЕС) № 2021/2115 в зависимост от типа на кандидата и подпомаганите дейности.

За проекти предвиждащи икономически дейности, кандидатите следва да представят бизнес план, доказващ устойчивост и финансова жизнеспособност на проекта.
За проектните с непроизводствени инвестиции и дейности, кандидатите следва да представят анализ разходи—ползи, от който да е видно, че проектното предложение няма да генерира приходи, или ако генерира, същите се разходват само за нестопанските цели на кандидата, свързани изцяло с целите на проекта.
Непроизводствени дейности по проекти за финансиране от стратегията са допустими, в случай че не генерират приходи, с изключение когато генерират приходи, но същите се разходват само за нестопанските и/или социалните цели на организацията и свързани изцяло с целите на проекта.

6.Недопустими за подкрепа чрез СВОМР разходи:
Недопустимостта на категориите разходи се определя съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115 и чл. 64 от Регламент (ЕС) № 2021/1060, глава 5 „Финансово управление и контрол“, раздел I от ЗУСЕФСУ и ПМС № 86 от 2023 г.
Не са допустими за финансиране по проекти от Стратегията за ВОМР на МИГ разходи, посочени в т. „14.2. Недопустими за подкрепа чрез СВОМР разходи“ от Условия за кандидатстване за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, процедура № BG06AFSP001-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.
Минималният размер на допустимите разходи за финансиране на един проект към стратегията за ВОМР, финансирана от ЕЗФРСР е левовата равностойност на 2500 евро, като размера за всяка отделна мярка е посочен в условията по мярката.
Максималният размер на допустимите разходи за един проект към СВОМР, финансиран от ЕЗФРСР е в размер до левовата равностойност на 200 000 евро.

7. Приложим режим на минимални/държавни помощи:
За стратегиите за ВОМР се прилагат условията на Регламент (ЕС) 2022/2472 на комисията от 14 декември 2022 година относно деклариране на някои категории помощи в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз и Регламент (ЕС) 2021/1237 на Комисията от 23 юли 2021 година за изменение на Регламент (ЕС) № 651/2014 за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (текст от значение за ЕИП) е Регламент (ЕС) 2023/2831 от 13 декември 2023 г.
Членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз не се прилагат при изпълнение на проект, финансиран изцяло или частично от ЕЗФРСР, включващ само нестопански (неикономически) дейности и изпълняван от лице, регистрирано по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел или по Закона за народните читалища или от община, или от музей или културна организация по смисъла на Закона за закрила и развитие на културата, както и от Светия синод на Българската православна църква или централните ръководства на другите регистрирани вероизповедания.

8. Съответствие с хоризонталните принципи:
Всички проекти, които се разработват в рамките на мерките от СВОМР следва да са в съответствие с хоризонталните принципи на ЕС – равенство между половете и липса на дискриминация, принципът на равните възможности, превенция на дискриминацията, устойчиво развитие (защита на околната среда), насърчаване на заетостта и конкурентоспособността, както и да гарантират спазването на тези принципи в процеса на изпълнение на проектите.

При изпълнението на мерките ще се следи за съблюдаване на принципите, заложени в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) съгласно Насоките за прилагането им за периода 2021-2027.

9. Релевантност на мерките в Стратегията за ВОМР на МИГ-Карнобат:
Включените в СВОМР на МИГ мерки и техния обхват произтичат от представените към СВОМР подробни анализи (социално икономически и анализ на заинтересованите страни и техните нужди), които очертават необходимостта от финансиране имено на тези интервенции от СПРЗСР 2023 – 2027 г., както и конкретната им насоченост.
Избраните мерки в СВОМР, които са включени в СПРЗСР 2023 – 2027 г., ще се прилагат при условията разписани в интервенцията на национално ниво, и при условията на изискванията на Регламент (ЕС) № 2021/2115 и Регламент (ЕС) 2021/1060.
За мерки в областта на развитието на селските райони, допустими съгласно чл. 73 и чл. 77 от Регламент (ЕС) № 2021/2115 и Регламент (ЕС) 2021/1060, са приложимите условия на Регламент (ЕС) № 2021/2115 и Регламент (ЕС) 2021/1060.

10.Получатели на финансова помощ към Стратегията за ВОМР на МИГ-Карнобат:
Допустимите получатели на финансова помощ юридически лица, задължително трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на МИГ, съответно постоянен адрес за получатели физически лица.
Безвъзмездна финансова помощ не се предоставя на кандидат/получател на финансова помощ, по проекти към Стратегията за ВОМР, за когото са налице обстоятелства за отстраняване от участие в процедура за възлагане на обществена поръчка съгласно Закона за обществените поръчки, или който не е изпълнил разпореждане на Европейската комисия за възстановяване на предоставената им неправомерна и несъвместима държавна помощ, и за който е налице конфликт на интереси по чл. 61 от Регламент (ЕС, Евратом) 2025/2509.

11. Видове допустими дейности по мерките от Стратегията за ВОМР:
Допустимите дейности са включени в мерките в Стратегията за ВОМР съгласно т.13.3. от Условията за кандидатстване по предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедура № BG06AFSP001-01.001.

Също така, МИГ ще подкрепя дейности, насочени към създаване на „интелигентни селища“ („Smart-villages“) на територията, които съответстват на Регламент (ЕС) № 2021/2115.
Дейностите ще се приемат за насочени към създаване на „интелигентни селища“, когато са:
- свързани с подкрепа на иновативни решения за създаване на устойчиви модели – интелигентни еко селища, социални селища, IT селища и др., ландшафтно планиране и реконструкция на стари сгради – използването на стари сгради или налични парцели в полза на местната общност;
- свързани с дигитализация и подобряване на телекомуникационната свързаност с цел устойчиво развитие на съответния район;
- свързани с подобряването на условията за живот, които биха довели до задържане на населението и привличане на нови жители;
- свързани с изготвянето на стратегии за създаване на интелигентни селища;
- свързани с развитие на бизнес модели, които привличат работници и жители (временно или постоянно пребиваващи на територията) – създаването на икономическа зона, IT академия, нови селскостопански методи и технологии, устойчива селска мобилност, споделени пространства.

12.Недопустими дейности по мерките от Стратегията за ВОМР:

- включването на дейности, финансирани от ЕЗФРСР, предвиждащи фиксирани плащания и интервенции, свързани със схеми за плащания на площ;
- включването на дейности, финансирани от ЕЗФРСР, предвиждащи инвестиции за напояване;
- включването на дейности, финансирани от ЕЗФРСР, свързани с извършването на разходи за публична инфраструктура, свързана с пътища, водопреносни и канализационни системи, освен ако не са част от по-голям проект или не са свързани с дейности, отговарящи на концепцията за интелигентни селища;
- подкрепата за дейности, финансирани от ЕЗФРСР, свързани с извършването на основни земеделски инвестиции с изключение на такива, предвидени за социално земеделие и/или такива, свързани с колективни инвестиции.

Мерки и дейности, финансирани от ЕЗФРСР:

1.Наименование	**Мярка МИГ01“ Инвестиции в земеделски стопанства“**
2.Описание на целите	Мярката има принос към постигане на Приоритет №2 от Стратегията „Икономическо развитие, насърчаване на предприемачеството в неземеделски дейности, иновации и екологично селското стопанство с добавена стойност за територията“ има следните цели чрез подхода ВОМР: - Подобряване на дългосрочната продоволствена сигурност и разнообразието в селското стопанство; - Съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност, вкл. дейности за превенция и управление на риска; - Подобряване на ориентацията на пазара и увеличаване на конкурентоспособността на стопанствата в краткосрочен и дългосрочен план, включително чрез фокус върху технологиите и цифровизацията; - Популяризиране на заетостта в селското стопанство; - Подобряване на производството на висококачествени, безопасни и питателни храни, произвеждани по устойчив начин; - Насърчаване въвеждането на иновации и цифровизация в селското стопанство.
3.Обхват	Територията на МИГ, включваща всички населени места в община Карнобат
4.Допустими получатели	1.Земеделски стопанства; 2. Кооперативните обединения на земеделски стопани; 3. Групи/организации на производители Условия за допустимост на получателите: Допустимите кандидати/бенефициенти да са с постоянен адрес или седалище на територията на МИГ. *Земеделски стопани, допустими за подпомагане трябва да отговарят и на следните условия:* - да са регистрирани физически лица като земеделски производители по Закона за земеделските производители; - да са юридически лица, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите; Ако са юридически лица, да имат приход/доход от земеделска дейност и/или приход/доход от услуги директно свързани със земеделска дейност и/или преработка на земеделска продукция и/или участие и подпомагане по схемата за единно плащане на площ и/или публична финансова помощ за извършваната от тях селскостопанска дейност;

	Групи и организации на производители, допустими за подпомагане трябва да отговарят на следните условия: - да са признати като група или организация на производители, в съответствие с националното и/или европейското законодателство за организации на производители; - да имат приход от продажба на селскостопански продукти или преработени селскостопански продукти и/или получена публична финансова помощ за продажбата на посочените продукти; *Кооперативни обединения на земеделски стопани създадени в съответствие със специализирано национално законодателство:* - да имат приход от продажба на селскостопански продукти или преработени селскостопански продукти и/или получена публична финансова помощ за посочените продукти; Всички кандидати следва да имат разработен бизнес план за дейностите в земеделското стопанство и доказващ подобряване на дейността на земеделското стопанство чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности.
5.Допустими дейности	По Мярката се подкрепят следните дейности: -Подкрепа се предоставя за материални и нематериални инвестиции в новосъздадени и съществуващи земеделските стопанства за покриване нуждите на същите, съобразени с техният капацитет; - Дейности по изграждане, ремонт, реконструкция, преустройство, поддръжка или възстановяване; -Дейности в земеделските стопанства, свързани с производството на селскостопански продукти включени в приложение I на Договора за функционирането на Европейския съюз или памук, с изключение на риба и рибни продукти; -Дейности, насочени към опазване на компонентите на околната среда за биологично производство и прецизно/интелигентно/цифрово земеделие; -Инвестиции за модернизация и механизация /инвестиции във физически активи/, свързана с намаляване на производствените разходи; -Инвестиции за постигане съответствие с нововъведени стандарти на Общността приложими за съответните стопанства; -Инвестиции за съхранение на земеделската продукция с цел запазване качеството на продукцията; -Инвестиции в изграждане/реконструкция/закупуване на машини и съоръжения за опазване на околната среда; -Инвестиции в недвижима собственост, свързана с дейността; -Инвестиции за създаване и/или презасаждане на трайни насаждения; - Инвестиции за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствено потребление за нуждите на земеделските стопанства; - Инвестиции, насочени към надвишаване на изискванията за хуманно отношение към животните и повишаване на биосигурността.
6. Допустими разходи	По мярката са допустими следните Инвестиционни разходи съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115: -строително-монтажни работи за изграждане, ремонт, реконструкция, преустройство, поддръжка или възстановяване; - разходи, за дейности за **„социално земеделие“** и/или такива, свързани с **„колективни инвестиции“**, а именно: основни земеделски инвестиции/самоходна техника за обработка на почвата, прибиране и/или

	съхранение на реколтата, отглеждане на растениевъдна и животновъдна продукция – колесни трактори, верижни трактори, специализирани самоходни машини (силажокомбайни, зърнокомбайни и др.) и друг вид самоходни машини с мощност по-голяма от 50 к.с., включително и когато те се използват в животновъдните обекти; - прикачен инвентар; -специализирани превозни и транспортни средства, свързани с основната дейност на проекта; -компютърен софтуер; -закупуване на земя на стойност до 10 % от общите допустими разходи за съответната операция, свързани с основната дейност на проекта; -закупуване на сгради на стойност до 10 % от общите допустими разходи за съответната операция, свързани с основната дейност на проекта; -други разходи, които не противоречат на условията на Регламент (ЕС) 2021/2115; -общи разходи, свързани с основните разходи по проекта, като хонорари на архитекти, инженери и консултанти, предпроектни проучвания, придобиване на патентни права и лицензи, авторски права и строителен надзор в размер на до 12% от общия размер на допустимите разходи по проектното предложение. -разходите за консултантски услуги по подготовка и управлението на заявлението за подпомагане не могат да надхвърлят 5% от общия размер на допустимите разходи по проектното предложение. Недопустимостта на категориите разходи се определя съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115 и чл. 64 от Регламент (ЕС) № 2021/1060, глава 5 „Финансово управление и контрол“, раздел I от ЗУСЕФСУ и ПМС № 86 от 2023 г.
6. Минимален и максимален размер на общите допустими разходи	Минималният размер на допустимите разходи за едно проектно предложение е 5 000 лева. Максималният размер на допустимите разходи за едно проектно предложение е до 100 000 лева.
7. Интензитет на финансовата помощ	Интензитета е в размер на 65 % от допустимите разходи по проект за икономически дейности; **Важно:** Максималното подпомагане може да бъде увеличено на 80% за инвестиции, извършени от млади земеделски стопани, които отговарят на следните условия съгласно СПРЗСР: -към момента на подаване на проектното предложение земеделският стопани е на възраст не повече от 40 навършени години; - да е ръководител на земеделско стопанство лице, което изпълнява следните условия: кандидат/бенефициент физическо лице, собственик на предприятието на кандидата/бенефициента ЕТ или собственик на капитала на кандидата/бенефициента ЕООД. В случай на юридическо лице (ЕООД), условието е управителят да бъде едноличен собственик на капитала на дружеството-кандидат; - да е лице, което притежава професионални умения и компетентности в областта на селското стопанство и/или ветеринарната медицина, и/или икономическо образование със земеделска насоченост;

	- да е лице, което притежава професионални умения и компетентности в областта на селското стопанство и/или ветеринарната медицина, и/или икономическо образование със земеделска насоченост, е такова, което има завършено средно/висше образование в областта на селското стопанство или ветеринарната медицина, или средно/висше икономическо образование със земеделска насоченост; и/или удостоверение за завършен курс от минимум 150 часа или свидетелство за професионална квалификация в областта на селското стопанство. **Важно:** Максималното подпомагане може да бъде увеличено на 85 % за инвестиции на малки стопанства (икономически размер на стопанството, измерен в стандартен производствен обем – до 8 000 евро включително);
8. Обективни и измерими критерии за подбор на проектите, тяхната тежест и минимален праг за одобрение	1.Критерии, свързани с вида на кандидата – 10 т: Проектът е представен от млад земеделски стопанин (Лице, което към момента на подаване на проектното предложение или заявление за подпомагане е на възраст не повече от 40 навършени години, включително) до 10 т.; 2. Проектът осигурява подпомагане на производството на плодове и/или зеленчуци и/или продукция от животновъдството (с изключение на пчеларството) - до 15 т.: - до 50% от общото производство на стопанството – 5т.; - над 50% от общото производство на стопанството – 10т.; - над 85% от общото производство на стопанството – 15т.; 3. Проектът е насочен към биологично земеделско производство – 15 т.: - над 50% - 5 т.; - над 85% - 10 т. 4.Проектът е насочен към социално земеделие – 20 т. 5. Проектът включва инвестиции пряко свързани с подобряване на енергийната ефективност на стопанствата – 15 т. 6.Проектът осигурява заетост на допълнителен персонал (ново работно място за целия период на изпълнение на проекта) – 15 т. - До две работни места – 10 т. - Над две работни места – 15 т. 7.Проектът е с интегриран подход – предполага свързаност с други участници от територията – 10 т.: - Договори за реализиране на продукцията на територията на МИГ – 5 т.; - Договор с хранително-преработвателно предприятие от територията на МИГ за доставка на суровина за преработка – 5 т. **Максимален брой точки 100. Подпомагат се проекти получили минимум 30 точки.** При равен брой точки се финансира проектното предложение на кандидата, който е осигурил повече работни места по критерии №6 „Проектът осигурява заетост на допълнителен персонал (ново работно място за целия период на изпълнение на проекта)“.
Следва да се имат в предвид следните определения	*Социално земеделие: Всички дейности, при които се използват земеделски ресурси за насърчаване или разработване на социални услуги в селските райони като рехабилитация, терапия, защитена заетост*, образование през целия живот и други дейности, които допринасят за социално включване. Социалното земеделие включва следните четири основни видове дейности - рехабилитация

	и терапия; работно включване и социална интеграция; образование; грижа за хората. * Защитена заетост: среда, в която хората с увреждания получават услуги и обучение за развиване на работни умения и поведение и която е безопасна и не е конкурентна. *„Колективни инвестиции“: инвестиции от две или повече физически или юридически лица, които са учредили структура по реда на Закона за задълженията и договорите, която се създава за съвместно закупуване и ползване на материални активи за земеделски дейности в съответствие с чл. 73 от Регламент (ЕС) 2021/2115; *„Основни земеделски инвестиции“: самоходна техника за обработка на почвата, прибиране и/или съхранение на реколтата, отглеждане на растениевъдна и животновъдна продукция – колесни трактори, верижни трактори, специализирани самоходни машини (силажокомбайни, зърнокомбайни и др.) и друг вид самоходни машини с мощност по-голяма от 50 к.с., включително и когато те се използват в животновъдните обекти. Прикачен инвентар не следва да се третира като основни земеделски инвестиции;

1.Наименование	**Мярка МИГ 02 “Инвестиции в преработка и маркетинг на селскостопански продукти“.**
2.Описание на целите	Мярката ще адресира нуждите и потенциала в областта на хранително-вкусовата промишленост /ХВП/ на територията на МИГ, която е традиционен за страната и за района преработващ подотрасъл. Мярката има принос към постигане на Приоритет №2 от Стратегията „Икономическо развитие, насърчаване на предприемачеството в неземеделски дейности, иновации и екологично селското стопанство с добавена стойност за територията“ има следните цели чрез подхода ВОМР: Прилагането на мяркат цели: -Модернизиране на физическите активи на предприятията преработващи земеделски продукти с цел производство на нови и качествени продукти, включително такива свързани с къси вериги на доставка - Диверсификация на икономическата дейност. - Стимулиране на производството на местни храни; - Създаване на добавена стойност в отрасъла чрез по-интензивно внедряване на иновации. -Стимулиране на нови производства в областта на биоикономика
3.Обхват	Териториалният обхват на проектните предложения, включващи инвестиции в преработка на продукти от Приложение № I от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) е територията на МИГ, всички населени места на община Карнобат.
4.Допустими получатели	Допустимите получатели на финансова помощ юридически лица, задължително трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на МИГ, съответно постоянен адрес за получатели физически лица. - земеделски стопани - преработватели на селскостопански продукти - признати групи и организации на производители Кандидатите преработватели на селскостопански продукти, допустими за подпомагане трябва да отговарят и на следните условия:

	- да са физически или юридически лица регистрирани по Търговския закон, Закона за кооперациите или други създадени в съответствие със специализирано национално законодателство. Кандидатите групи/организации на производители допустими за подпомагане трябва да отговарят на следните условия: - да са признати от министъра на земеделието Кандидатите земеделски стопани допустими за подпомагане трябва да отговарят на следните условия: - да са физически лица регистрирани по Търговския закон или; - да са юридически лица, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите; - за земеделски стопанства, - да са регистрирани като земеделски стопани по Закона за подпомагане на земеделските производители; Всички кандидати следва да имат разработен бизнес план за дейностите по преработка на селскостопански продукти и доказващ подобряване на дейността на кандидата чрез прилагане на планираните инвестиции и дейности; За дейности по преработка на продукти от приложение № I от ДФЕС в продукти извън приложение № I от ДФЕС или памук не са допустими за подпомагане предприятия в затруднено положение или предприятия, които все още имат висящо нареждане за събиране вследствие на решение на Комисията, с което дадена помощ се обявява за неправомерна и несъвместима с вътрешния пазар, освен в случаите, посочени в приложимите правила за държавна помощ, съгласно действащото към момента Европейско законодателство в областта.
5.Допустими дейности	Подпомагане ще се предоставя за преработката и/или маркетинг /предлагането на пазара на продукти/, описани в Приложение I на Договора за функциониране на Европейския съюз и памук. -дейности за преработката и/или маркетинг /предлагането на пазара на продукти/, описани в Приложение I на Договора за функциониране на Европейския съюз; -дейности за преработка на селскостопански продукти, насочени към опазване на компонентите на околната среда и свързани с преработката на сертифицирани биологични продукти; -дейности ограничаване и намаляване на пластмасовите опаковки и пластмасовите изделия за еднократна употреба, внедряване на технологии за осигуряване на съответствие на пластмасовите изделия с европейските изисквания за пластмасите за еднократна употреба, внедряване на многократни и алтернативни продукти и материали, вкл. биоразградими/рециклируеми/зелени опаковки. -сътрудничество за къси вериги на доставка; Дейностите следва да не оказват отрицателно въздействие върху околната среда по ЗООС. Проектите следва да бъдат в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/1060 и Регламент (ЕС) 2021/2115 и да водят до постигане на цели им.

	Съответствието на проектните предложения със секторите се определя въз основа на селскостопанските продукти, за чиято преработка и/или маркетинг се кандидатства, както и получените крайни продукти. Продуктите от допустимите за финансова помощ сектори, за чиято преработка и/или маркетинг се кандидатства, трябва да са описани в приложение № I по чл. 38 от ДФЕС. Резултатът от преработката на селскостопански продукти може да бъде продукт, който не е включен в обхвата на приложение I на Договора за функционирането на Европейския съюз, като проектното предложение трябва да е в съответствие с избрания режим за прилагане на държавна помощ по интервенцията. Инвестициите включени в проектното предложение, трябва да са придружени от решение за преценяване на необходимостта от извършване на оценка на въздействието върху околната среда/решение по оценка на въздействие върху околната среда/решение за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка/становище по екологична оценка/решение за преценка на вероятната степен на значително отрицателно въздействие/решение по оценка за съвместимостта/писмо/разрешително от компетентния орган по околна среда (РИОСВ/МОСВ), издадени по реда на ЗООС и/или ЗБР и ЗВ. **Важно**: Материалните и нематериалните инвестиции включени в проектното предложение трябва да са в съответствие с параметрите и дейностите по преработка на селскостопански продукти, обект на подпомагане и включени в разработения бизнес план.
6. Допустими разходи	Допустими за подкрепа по мярката са инвестиционни разходи, съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115: - строително-монтажни работи за изграждане, ремонт, реконструкция, преустройство, поддръжка или възстановяване; - закупуване на нови машини, съоръжения, оборудване и обзавеждане; - общи разходи, свързани с основните разходи по проекта като хонорари на архитекти, инженери и консултанти, предпроектни проучвания, придобиване на патентни права и лицензи, авторски права и строителен надзор в размер на до 12% от общия размер на допустимите разходи по проектното предложение; - компютърен софтуер; - специализирани превозни и транспортни средства, свързани с основната дейност на проекта; - закупуване на сгради на стойност до 10 % от общите допустими разходи за съответната операция, свързани с основната дейност на проекта; - други разходи, които не противоречат на условията на Регламент (ЕС) 2021/2115. Недопустими разходи. Недопустимостта на категориите разходи се определя съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115 и чл. 64 от Регламент (ЕС) № 2021/1060, глава 5 „Финансово управление и контрол“, раздел I от ЗУСЕФСУ и ПМС № 86 от 2023 г. Не се подпомагат като самостоятелни проектни предложения или дейности единствено маркетинг на продукт/продукти, с изключение на случаите, когато тези продукти са получени в резултат на преработка на селскостопански продукти, извършена от кандидата, както и за кандидати пазари на производители.

7. Минимален и максимален размер на общите допустими разходи	Минималният размер на допустимите разходи за едно проектно предложение е 5 000 лева Максималният размер на допустимите разходи за един проект е в рамките на 100 000 лева;
8. Интензитет на финансовата помощ	Финансовата помощ е в размер на 50 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.
8. Обективни и измерими критерии за подбор на проектите, тяхната тежест и минимален праг за одобрение	1.Проекти включващи инвестиции за преработка на суровини от чувствителни сектори плодове и/или зеленчуци и/или продукция от животновъдството :25 т. 2.Критерии, свързани с вида на кандидата: до 15 т. - Проектът е представен от млад земеделски стопанин/ млад преработвател (Лице, което към момента на подаване на проектното предложение или заявление за подпомагане е на възраст не повече от 40 навършени години, включително) - 10 т. - Проектът е представен от собственик/управляващ предприятието от женски пол – 5 т.; 3.Инвестициите по проекта водят до повишаване на енергийната ефективност на предприятието-10 т.; 4.Проекта създава допълнителни работни места в предприятието: до 20 т. - създадено работно място за безработно лице над 55г. /лице от уязвима група– 10 т. - създадено работно място за продължително безработно лице 10 т. 5.Проектът включва процеси и технологии на продукти свързани с къси вериги на доставка - 15 т. 6.Опит на кандидата – макс. 10 т. - Наличие на подходящо образование в сферата на подпомаганата дейност – 5 т.; - Изпълнен успешно проект, финансиран от ЕСИФ / Проектът е подаден от кандидат, който е осъществявал дейност най-малко 3 години – 5 т. 7. Проекта включва дейности по опазване на околната среда : 5 т. **Максимален брой точки 100. Подпомагат се проекти получили минимум 30 точки.** **Важно:** При равен брой точки се финансира проектното предложение на кандидата, който е осигурил повече работни места по критерии, 4 „Проекта създава допълнителни работни места в предприятието: - създадено работно място за безработно лице над 55г. /лице от уязвима група„

1.Наименование	**МИГ03 „Инвестиции в диверсификация и разнообразяване на неселскостопански дейности на територията на МИГ“.**
2.Описание на целите	Мярката има принос към постигане на Приоритет №2 от Стратегията „Икономическо развитие, насърчаване на предприемачеството в неземеделски дейности, иновации и екологично селското стопанство с добавена стойност за територията“ има следните цели чрез подхода ВОМР:

	Прилагането на мяркат цели: - да стимулира дейности за насърчаване на местната конкурентоспособност, постигане на жизненост на населените места от територията на МИГ и качеството и стандарта на живот, както и да се подобри степента на развитие на човешкия капитал и инфраструктура; - насърчаване диверсификацията на икономиката като се интегрират инвестиционните решения в икономическите сектори с ефект, целящ подобряването на околната среда и укрепването на регионалната конкурентоспособност (промишлени дейности в области за ново бизнес-развитие като биоикономика, кръгова икономика, въвеждане на чисти и възобновяеми енергийни източници за заместване на старите способи за използвана енергия в промишлените производства) ; - насърчаване приносът на икономиката н територията на МИГ към по-ефективно използване на природните ресурси; - укрепване на устойчивостта на земеделските стопани чрез тяхната диверсификация към други неземеделски дейности, носещи им допълнителни доходи в рамките на стопанството; - укрепване устойчивостта на микропредприятията като основен източник на растежа и създаването на повече работни места - ключова предпоставка за наличието на конкуренция и работещи пазари, а оттам и за цялостното икономическо развитие на територията.
3.Обхват	Мярката се прилага на територията на МИГ във всички населени места в община Карнобат.
4.Допустими получатели	По мярката са допустими следните кандидати: - Земеделски стопани; - Микропредприятия; - Физически лица- само за занаяти Условия за допустимост на кандидатите: Земеделските стопани, допустими за подпомагане трябва да отговарят на следните условия: - да са регистрирани като земеделски стопани по Закона за подпомагане на земеделските производители или ; - да бъдат регистрирани като еднолични търговци или юридически лица по Търговския закон или Закона за кооперациите; - да имат седалище на територията на МИГ; Микропредприятията, допустими за подпомагане трябва да отговарят на следните условия: - да бъдат регистрирани като еднолични търговци или юридически лица по Търговския закон или Закона за кооперациите; -да са микропредприятия по смисъла на чл. 3, ал. 3 от ЗМСП, както към датата на кандидатстване, така и към датата на издаване на акта по чл. 14, ал. 1 от Наредба № 4/2024 г.; -да имат седалище на територията на МИГ; Физическите лица, допустими за подпомагане трябва да отговарят на следните условия:

	-да бъдат регистрирани по Закона за занаятите като упражняващи занаят/и след вписване в регистър БУЛСТАТ по реда на Закона за регистър БУЛСТАТ; - да имат постоянен адрес на територията на МИГ; В обхвата на интервенцията физическите лица са допустими за подпомагане само за инвестиции в неземеделски дейности, които са насочени към развитие на занаяти.
5.Допустими дейности	В проектите могат да се предвидят следните дейности: - Производство или продажба на продукти, които не са включени в Приложение 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз (независимо от вложените продукти и материали); - Развитие на услуги във всички сектори (например: грижи за деца, възрастни хора, хора с увреждания, здравни услуги, счетоводство и одиторски услуги, ветеринарни дейности и услуги базирани на ИТ и др.; - Производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствено потребление; - Стимулиране на творческите занаяти, които са част от културното наследство и традиции; - Развитите на различни бизнес модели и икономически дейности; - Развитие на информационния и технологичен сектор и създаването на творчески продукти; - Услуги, съпътстващи развитието на туризма, които създават условия за съживяване на местната икономиката използвайки местния потенциал; Необходимо е насърчаването на различни производства, базирани на алтернативни производствени процеси, които могат да намалят екологичния отпечатък от дейността: -технология за преработка на отпадъци в предприятията, образувани от собствената им дейност, включително текстил, полимерни и каучукови отпадъци, електроуреди и др. -ограничаване и намаляване на пластмасовите опаковки и пластмасовите изделия за еднократна употреба, внедряване на технологии за осигуряване на съответствие на пластмасовите изделия с европейските изисквания за пластмасите за еднократна употреба, внедряване на многократни и алтернативни продукти и материали, вкл. биоразградими/рециклируеми/зелени опаковки. -намаляване на използваните суровини и материали, използване на алтернативни такива, както и на естествени и възобновяеми биоресурси вместо синтетични суровини в производството с цел намаляване на отпадъчния отпечатък върху природните ресурси и преход към биоикономика. Проектите следва : -да създават и запазват заетост за местното население, да са в полза на местния бизнес, да въвеждат иновации, да водят до подобряване на условията за живот (включително дейности, подкрепящи създаването на интелигентни селища) и на състоянието на околната среща, да водят до социално приобщаване и подобряване на социалните услуги на територията, да водят до подобряване на качеството на образованието; -да не оказват отрицателно въздействие върху околната среда по ЗООС;

	-дейностите по мярката следва да бъде в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/1060 и Регламент (ЕС) 2021/2115 и да водят до постигане на цели им. **Важно:** Кандидатите да представят бизнес план, доказващ устойчивост и финансова жизнеспособност на проекта.
6. Допустими разходи	Подкрепата по мярката е свързана с инвестиции в материални и/или нематериални активи. -инвестиционни разходи съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115: -строително-монтажни работи за изграждане, ремонт, реконструкция, преустройство, поддръжка или възстановяване; -закупуване на нови машини, съоръжения, оборудване и обзавеждане, включително безпилотни летателни системи и прилежащия към тях инвентар; -специализирани превозни и транспортни средства, свързани с основната дейност на проекта; -закупуване на сгради на стойност до 10 % от общите допустими разходи за съответната операция, свързани с основната дейност на проекта; -други разходи, които не противоречат на условията на Регламент (ЕС) 2021/2115; -Общи разходи, свързани с основните разходи по проекта като хонорари на архитекти, инженери и консултанти, предпроектни проучвания, придобиване на патентни права и лицензи, авторски права и строителен надзор в размер на до 12% от общия размер на допустимите разходи. Разходите за консултантски услуги по подготовка и управлението на проектното предложение не могат да надхвърлят 5% от общия размер на допустимите общи разходи. -Закупуване на компютърен софтуер; - специализирани превозни и транспортни средства, свързани с основната дейност на проекта; -Други разходи, които не противоречат на условията на Регламент (ЕС) 2021/2115. Недопустимостта на категориите разходи се определя съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115 и чл. 64 от Регламент (ЕС) № 2021/1060, глава 5 „Финансово управление и контрол“, раздел I от ЗУСЕФСУ и ПМС № 86 от 2023 г **Важно:** Не са допустими дейности и разходи посочени в раздел 4.7.1 от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023-2027 г. , включително: туристически дейности свързани с изграждане/ремонт/реконструкция на места за настаняване.
7. Минимален и максимален размер на общите допустими разходи	Минималният размер на безвъзмездната финансова помощ за един проект е 5 000 лева; Максималният размер на безвъзмездната финансова помощ за един проект е в рамките на 100 000 лева

8. Интензитет на финансовата помощ	Безвъзмездната финансова помощ за одобрено заявление за подпомагане е в размер на 65% от общия размер на допустимите за финансиране разходи по проекта. **Важно:** При определяне на максималния размер на финансовата помощ се вземат предвид и условията на чл. 3 и чл. 5 от Регламент 2831/2023.
9. Обективни и измерими критерии за подбор на проектите, тяхната тежест и минимален праг за одобрение	1.Критерии, свързани с вида на кандидата – 10 т: Проектът е представен от собственик/управляващ предприятието на възраст до 40г. (Лице, което към момента на подаване на проектното предложение или заявление за подпомагане е на възраст не повече от 40 навършени години, включително) – 5 т.; - Проектът е представен от собственик/управляващ предприятието от женски пол – 5 т.; 2.Проектът предвижда инвестиции за развитие на производства или услуги, които ще рекламират териториалната идентичност – 10 т.; 3. Критерии според вида на подпомаганата дейност – макс. 30 т: - Проектът е насочен към производствена дейност/услуги – 15 т.; - Проектът е насочен към производство на енергия от ВЕИ за собствено потребление – 10 т.; - Проектът е насочен към развитие на занаяти – 5 т.; 4. Критерии, според вида на инвестицията – макс. 20 т: - Проектът е насочен към развитие на кръговата икономика – 5 т.; - Проектът включва инвестиции в областта на биоикономиката – 5 т.; - Проектът включва инвестиции към подобряване на социалните и/или здравните услуги – 5 т.; - Проектът включва използването на местни ресурси – 5 т. 5.Проектът води до създаване на допълнителна заетост – 15 т. (за всяко ново работно място по 5 т., но не повече от 15т.) 6. Опит на кандидата – макс. 15 т. - Наличие на подходящо образование в сферата на подпомаганата дейност – 5 т.; - Изпълнен успешно проект - 5 т.; - Проектът е подаден от кандидат, който е осъществявал дейност най-малко 3 години – 5 т. **Максимален брой точки 100. Подпомагат се проекти получили минимум 30 точки.** **Важно:** При равен брой точки се финансира проектното предложение на кандидата, който е осигурил повече работни места по **Критерии №5** „Проектът води до създаване на допълнителна заетост“

1.Наименование	**Мярка МИГ 04 „Инвестиции в основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура в селските райони“**

2.Описание на целите	Мярката има принос към постигане на Приоритет 1: Подобряване качеството на живот и условията за бизнес, образование и реализация чрез доизграждане и обновяване на инфраструктурата на територията с принос към уязвимите групи. -Насърчаване на социалното приобщаване, намаляването на бедността и икономическото развитие в селските райони; -Увеличаване на дела на обществените сгради на територията на МИГ, които да отговарят на минималните изисквания за енергийна ефективност; - Подобряването и облагородяване на публичните пространства чрез: изграждане или обновяване на паркове, градинки, улично озеленяване, детски площадки и спортни съоръжения, са от съществено значение и осигуряват добра социална среда; -Подобряване на условията на живот на териториите на местните общности; -Осигуряване на добра социална среда за живот на територията на МИГ, чрез подобряване и облагородяване на публичните пространства за спорт и отдих. -Създаване на необходими условия за пълноценно обучение чрез подобряване състоянието на общинската образователна инфраструктура; -Подобряване на дребна по мащаби инфраструктура, зони за широко обществено ползване - публична общинска собственост;
3.Обхват	Мярката се прилага на територията на МИГ във всички населени места в община Карнобат.
4.Допустими получатели	Мярката подпомага проекти с кандидат Община Карнобат
5.Допустими дейности	На територията на МИГ ще бъдат подкрепени следните видове дейности, свързани с основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура: Предоставя се безвъзмездна финансова помощ за следните допустими за подпомагане дейности по интервенцията: 1. Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общинска образователна инфраструктура с местно значение в селските райони; 2. Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общински сгради, в които се предоставят обществени услуги, с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност, вкл. и дейности за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствени нужди; 3. Изграждане и/или обновяване на площи за широко обществено ползване, предназначени за трайно задоволяване на обществените потребности от общинско значение; 4. Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на спортна инфраструктура. 5. Реконструкция, ремонт, реставрация, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на обекти, свързани с културния живот. 6. Дейности, свързани с дребни по мащаби инфраструктура в селата; 7. Допустими са общи разходи свързани с проекта, извършени както в процеса на подготовка на проекта, така и по време на неговото изпълнение. Условия за допустимост на дейностите: 1. Да отговарят на дефиницията за дребна по мащаби инфраструктура; 2. Да не оказват отрицателно въздействие върху околната среда съгласно разпоредбите на ЗООС;

	3. Да отговарят на изискванията на заповедите за определянето на местата по Натура 2000 и плановете за тяхното управление, а когато няма издадени заповеди дейността да е съгласувана с МОСВ, ЗЗТ, ЗБР и съответните им подзаконови нормативни актове за тяхното прилагане; 4. Да се изпълняват съгласно препоръките от извършените оценки, както и условията и мерките в съответния административен акт на компетентния орган съгласно ЗООС, ЗЗТ и ЗБР и съответните им подзаконови нормативни актове за тяхното прилагане (когато е приложимо); 5. Дейностите свързани със строително-монтажни работи, следва да бъдат в съответствие с приложимото национално законодателство в сферата на устройството на територията, инвестиционното проектиране и строителството в Република България; 6. Ако дейностите се извършват на терени, които подлежат на рекултивация съгласно чл. 11, ал 1 от ЗОЗЗ да се представи проект за рекултивация на нарушени терени или залесяване на териториите с подходящи растителни видове, когато националното законодателство изисква да се приложат тези мерки; 7. Не се подпомагат определени дейности, попадащи в обхвата на ОПРР. 8. По настоящата интервенция не са допустими разходи за инфраструктура, свързани с пътища, водопреносни и канализационни системи, освен ако не са част от по-голям проект или не са свързани с дейности, отговарящи на концепцията за интелигентни селища. 9. Улици, тротоари и съоръжения, и принадлежностите към тях са допустими, ако са изградени или реконструирани ВиК системите или не се предвижда да се изграждат или реконструират ВиК системи от въвеждане в експлоатация на инвестицията по сключеният договор до края на мониторинговия период. 10. В рамките на дейност „Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на спортна инфраструктура“ кандидатите имат възможност да извършват допустимите инвестиции и в общинска образователна инфраструктура, която включва детска градина, основно или средно училище, и в паркове. Важно: Кандидатът представя задължително анализ разходи—ползи, от който да е видно, че проектното предложение няма да генерира приходи, или ако генерира, същите се разходват само за нестопанските цели на кандидата, свързани изцяло с целите на проекта.
6. Допустими разходи	Допустими за подкрепа по мярката са разходи, свързани с изпълнение на допустимите дейности, които не противоречат на условията на Регламент (ЕС) 2021/2115. -инвестиционни разходи съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115: - строително-монтажни работи за изграждане, ремонт, реконструкция, преустройство, поддръжка или възстановяване; -закупуване на ново оборудване и обзавеждане; -компютърен софтуер; -други нематериални активи, различни от софтуер (книги, филми и др.); -специализирани превозни и транспортни средства, свързани с основната дейност на проекта;

	-други разходи, които не противоречат на условията на Регламент (ЕС) 2021/2115. -общи разходи, свързани с основните разходи по проекта като хонорари на архитекти, инженери и консултанти, предпроектни проучвания, придобиване на патентни права и лицензи, авторски права и строителен надзор в размер на до 12% от общия размер на допустимите -разходи по проектното предложение разходите за консултантски услуги по подготовка и управлението на заявлението за подпомагане не могат да надхвърлят 5% от общия размер на допустимите разходи по проектното предложение. **Важно:** Недопустимостта на категориите разходи се определя съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115 и чл. 64 от Регламент (ЕС) № 2021/1060, глава 5 „Финансово управление и контрол“, раздел I от ЗУСЕФСУ и ПМС № 86 от 2023 г
7. Минимален и максимален размер на общите допустими разходи	Минимален размер на общите допустими разходи за един проект е 10 000 лева; Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е 200 000 лева.
8. Интензитет на финансовата помощ	Финансовата помощ е в размер на 100 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи. За непроизводствени инвестиции и дейности следва се предвиди представяне на анализ разходи—ползи, от който да е видно, че проектното предложение няма да генерира приходи, или ако генерира, същите се разходват само за нестопанските цели на кандидата, свързани изцяло с целите на проекта." трябва да го включим и в дизайнерската мярка и в мярката за интелигентни селища, защото и при тях финансирането е на 100 %.
9. Обективни и измерими критерии за подбор на проектите, тяхната тежест и минимален праг за одобрение	1. Проектът е за изграждане и/или реконструкция на дребно мащабна инфраструктура в населено място извън общинския център – 20 т.; 2.Обхватът на планираните резултати от проекта е за повече от едно населено място на територията - 20 т.; 3. Проектът включва инвестиции за осигуряване на достъпна среда – 20 т.; 4. Инвестициите по проекта водят до повишаване на енергийната ефективност-10т.; 5. Проектът е за изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на инфраструктура за социални услуги за деца, младежи, жени или /безработни и възрастни лица/, или за уязвими и/или малцинствени групи от населението – 30 т.; - Подкрепя се една група – 10 т.; - Подкрепят се повече 2 групи - 20 т.; - Подкрепят се 3 групи – 30 т.;

	Максимален брой точки 100. Подпомагат се проекти получили минимум 30 точки. **Важно:** При равен брой точки се финансира проектното предложение на кандидата, който е осигурил повече работни места по критерии, 2. Обхватът на планираните резултати от проекта е за повече от едно населено място на територията, от критериите за избор на проекти към Стратегия за ВОМР, интервенция МИГ 4 „Инвестиции в основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура в селските райони“.

1.Наименование	**Мярка МИГ 05 „Запазване на духовния и културния живот на населението на територията на МИГ“.**
2.Описание на целите	Мярката има принос към постигане на Приоритет 1: Подобряване качеството на живот и условията за бизнес, образование и реализация чрез доизграждане и обновяване на инфраструктурата на територията с принос към уязвимите групи.: Прилагането на мяркат цели: - Запазване на духовния и културния живот на населението чрез възстановяване, реставрация, ремонт и/или реконструкция на сгради с религиозно значение, което до голяма степен ще допринесе за съхраняване на духовните и културни ценности на местната общност; - Подобряване на условията на живот на териториите на местните общности - Насърчаване на ресурсната ефективност, вкл. дейности за превенция и управление на риска и за използване потенциала на културното и природно наследство; -Подкрепа за дейности, свързани с духовното и културно развитие на територията на МИГ.
3.Обхват	Мярката се прилага на територията на МИГ във всички населени места в община Карнобат.
4.Допустими получатели	По интервенцията, допустими кандидати са местни поделения на вероизповеданията, които следва да са: 1.Признати за юридически лица по силата на чл. 10 от Закона за вероизповеданията (ЗВ) или 2.Регистрирани като юридически лица съгласно чл. 20 от ЗВ
5.Допустими дейности	По мярката се подкрепят : -Дейности за запазване на духовния и културния живот на населението в селските райони; - Дейности за възстановяване, реставрация, ремонт и/или реконструкция на сгради с религиозно значение; -Други дейности, които не противоречат на условията на Регламент (ЕС) 2021/2115. Инвестициите допустими за подпомагане в рамките на интервенцията трябва да са свързани с възстановяване, реставрация, ремонт или реконструкция на сгради с религиозно значение, дейности по вертикалната планировка* и подобряване на прилежащите пространства, в т.ч. закупуване и доставка на оборудване.

	Важно: Допустимите дейности трябва да се изпълняват извън населени места с развит масов туризъм и курортни комплекси, посочени в националното законодателство за прилагане на Стратегическия план. Важно: *Вертикалната планировка е прилежащият терен към сградата, а с дейността свързана с вертикалната планировка, се осигурява правилното водоотвеждане, терасиране, изграждане на подходи към сгради, стъпала и подпорни зидове, както и огради, ако е необходимо. Важно: Непроизводствени инвестиции и дейности следва се предвиди представяне на анализ разходи—ползи, от който да е видно, че проектното предложение няма да генерира приходи, или ако генерира, същите се разходват само за нестопанските цели на кандидата, свързани изцяло с целите на проекта. Важно: Типа подкрепа се запазва същият, както е по подмярка 7.6 „Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и на културното и природното наследство на селата“ от ПРСР 2014 – 2020 г.
6. Допустими разходи	По мярката се подкрепят инвестиционни разходи съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115: -строително-монтажни работи за реставрация, консервация, изграждане, ремонт, реконструкция, преустройство, поддръжка или възстановяване на обекти; - закупуване на нови машини, съоръжения, оборудване и обзавеждане, -други нематериални активи, различни от софтуер (книги, филми и др.); -други разходи, които не противоречат на условията на Регламент (ЕС) 2021/2115. -общи разходи, свързани с основните разходи по проекта като хонорари на архитекти, инженери и консултанти, предпроектни проучвания, придобиване на патентни права и лицензи, авторски права и строителен надзор в размер на до 12% от общия размер на допустимите разходи по проектното предложение; -разходите за консултантски услуги по подготовка и управлението на заявлението за подпомагане не могат да надхвърлят 5% от от общия размер на допустимите разходи по проектното предложение. Недопустимостта на категориите разходи се определя съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115 и чл. 64 от Регламент (ЕС) № 2021/1060, глава 5 „Финансово управление и контрол“, раздел I от ЗУСЕФСУ и ПМС № 86 от 2023 г.
7. Минимален и максимален размер на общите допустими разходи	Минимален размер на общите допустими разходи за един проект е 10 000 лева; Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е 50 000 лева.
8. Интензитет на финансовата помощ	Финансовата помощ е в размер на 100 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

	За непроизводствени инвестиции и дейности следва се предвиди представяне на анализ разходи—ползи, от който да е видно, че проектното предложение няма да генерира приходи, или ако генерира, същите се разходват само за нестопанските цели на кандидата, свързани изцяло с целите на проекта." трябва да го включим и в дизайнерската мярка и в мярката за интелигентни селища, защото и при тях финансирането е на 100 %.
9. Обективни и измерими критерии за подбор на проектите, тяхната тежест и минимален праг за одобрение	Финансовата помощ е в размер на 100 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи. Обективни и измерими критерии за подбор на проектите, тяхната тежест и минимален праг за одобрение. 1. Проекти с включени инвестиции според духовната, културна и обществена значимост на обекта - 30 т.; 2. Проектът включва инвестиции за осигуряване на достъпна среда – 20 т.; 3. Резултатите от проекта да са в пряка полза на местното население от територията – 30 т. 4. Проектът включва инвестиции пряко свързани с подобряване на енергийната ефективност на обекта – 20 т. **Максимален брой точки 100.** **Подпомагат се проекти получили минимум 30 точки.** **Важно:** При равен брой точки се финансира проектното предложение на кандидата, който е осигурил повече работни места по критерии 2. „Проектът включва инвестиции за осигуряване на достъпна среда“

1.Наименование	**Мярка МИГ 06 „Запазване и популяризиране на културното и природно наследство и развитие на териториална идентичност въз основа на специфичния местен потенциал, продукти от местен характер и опазване на природните ресурси.“**
2.Описание на целите	Мярката има принос към постигане на Приоритет №3 от Стратегията „Развитие на социалния капитал, приобщаване и социално включване на уязвими и маргинализирани групи в опазване на културното наследство и околната среда, вкл. чрез изпълнение на дейности за интелигентни селища.“ има следните цели чрез подхода ВОМР: Обосновка: Мярката е извън мерките включени в СПРЗСР и се прилага в съответствие с приложимите условия на Регламент (ЕС) № 2021/2115 и Регламент (ЕС) 2021/1060. Обосновка: ПРИЛОЖЕНИЕ I ИЗМЕРЕНИЯ И КОДОВЕ ЗА ВИДОВЕТЕ ИНТЕРВЕНЦИИ ЗА ЕФРР, ЕСФ+, КОХЕЗИОННИЯ ФОНД И ФСП — ЧЛЕН 22, ПАРАГРАФ 5 от Регламент (ЕС) 2021/1060 Цел на политиката 5: Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на всички видове територии и на местни инициативи. Код 165 „Опазване, развитие и популяризиране на публични туристически активи и туристически услуги“.

	Код 166 "Опазване, развитие и популяризиране на културното наследство и културните услуги" Код 167"Опазване, развитие и популяризиране на природното наследство и екотуризма извън рамките на защитените зони по „Натура 2000" Целта на мярката е запазването на духовния и културния живот на населението на територията на МИГ. Запазване на културната идентичност и традиции, опазване и популяризиране на природното наследство на територията на МИГ с цел да се осигури повишаване качеството на живот на хората. Запазването на културния и духовния живот на населението е от важно значение за развитието на територията на МИГ. Културното и природно наследство ще се запазва, съхранява и развива в културните центрове - читалища, библиотеки, училища, музеи и др. Опазване и популяризиране на културното и природно наследство ще има благоприятно устойчиво въздействие и по отношение на опазване на околната среда. В обхвата на тази мярка ще се предоставя безвъзмездна финансова помощ за материални и нематериални инвестиции и дейности за възстановяване, съхранение и популяризиране на културните традиции и идентичност на населените и опазване и популяризиране на природните дадености и богатство от територията на МИГ.
3.Обхват	Мярката се прилага на територията на МИГ във всички населени места в община Карнобат.
4.Допустими получатели	-Община Карнобат; -Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), които имат седалище на територията на МИГ; -Читалища, регистрирани по Закона за читалищата; Допустимите получатели на финансова помощ юридически лица, задължително трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на МИГ, съответно постоянен адрес за получатели физически лица.
5.Допустими дейности	Подпомагат се материални и нематериални инвестиции, които водят до: А) Изследване, поддържане, възстановяване, популяризиране и подобряване на културното наследство: - Подготовка и организация на местни културни събития, като фолклорни празници и събори, панаири, фестивали, хепънинги и др.; - Проучвания и изработване на материали във връзка с идентификация и/или документиране и/или изследване, и/или съхраняване на елементи от нематериалното културно наследство; - Създаване, съхраняване или обогатяване на етнографски, природни и исторически сбирки; -Дейности, свързани с проучвания, запазване и популяризиране на автентичен фолклор и местни традиции, възстановяване на празници, обичаи и храни; - Създаване и подкрепа на клубове (работилници за родители и деца, групи по интереси) за различни поколения за проучване, изучаване, съхранение и популяризиране на културното наследство - местната култура, бит, кулинария, история, традиции, включително – музика и изобразително изкуство, традиционни занаяти, обичаи и ритуали, неписана традиция;

	- Участия във фестивали, събори, изложби, семинари и др. за представяне на местни обичаи, традиции, фолклор и елементи на местното нематериално културно наследство. - Възраждане и предаване на различни аспекти на културни традиции и наследство и популяризирането им чрез организиране и провеждане на мероприятия във връзка с местни културни обичаи и традиции, като: временни и постоянни тематични изложби; фестивали, събори, семинари, концерти, тематични концерти и постановки конкурси; Филми, видео клипове или мултимедийни възстановки; разработване и разпространяване на информационни материали различни от обикновени брошури (тематични изследвания, снимков архив, каталози и др.); разработване и представяне на макети, възстановяване на елементи от традиционни костюми или предмети от традиционния бит; - Закупуване на инвентар, съоръжения, оборудване, обзавеждане като музикални инструменти, носии, витрини за изложби, стелажи, декори, интерактивни дъски, мултимедии, лаптопи, осветление, озвучителна, аудио и видео техника, компютърни конфигурации/сценично оформление/, реквизити необходими за дадения вид изкуство, репетиционни и сценични облекла и др. - Попълване на библиотечен фонд с библиотечни материали, закупуване на книги, графични издания, електронни документи и др. - Създаване на концепции за „интелигентни селища“ Б) Поддръжка, възстановяване и подобряване на природното наследство: -Опазване, възстановяване, подобряване и поддръжка на природното наследство и селския ландшафт, включително на природни дадености, забележителности и територии от особено значение за местната общност, на ценни за територията природни образувания, растения, дървесни видове и животни, вековни дървета; -Съвместни проекти на жители на повече от едно населено място или представители на различни поколения за: организиране на клубове/ кръжоци/ школи и други инициативи за информиране и включване на населението в опазване на природни елементи и защитени видове като неделима част от селския ландшафт; идентифициране на местни отличителни характеристики на пейзажа; организиране на опознавателни и занимателни акции за почистване от отпадъци; облагородяване и опазване на селския пейзаж в и извън населените места.
6. Допустими разходи	Подкрепят се инвестиционни разходи съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115: - закупуване на нови машини, съоръжения, оборудване и обзавеждане; - общи разходи, свързани с основните разходи по проекта като хонорари на архитекти, инженери и консултанти, предпроектни проучвания, придобиване на патентни права и лицензи, авторски права и строителен надзор в размер на до 12% от общия размер на допустимите разходи по проектното предложение; - компютърен софтуер; - други нематериални активи, различни от софтуер (книги, филми и др.); - други разходи, които не противоречат на условията на Регламент (ЕС) 2021/2115. ;

<table>
<tr><td></td><td>- други допустими разходи съгласно Регламент (ЕС) № 2021/1060 и целите и приоритетите на стратегията за ВОМР;</td></tr>
<tr><td>7. Минимален и максимален размер на общите допустими разходи</td><td>Минималният размер на допустимите разходи за едно проектно предложение е 5 000 лева.
Максималният размер на допустимите разходи за едно проектно предложение е 20 000 лева.</td></tr>
<tr><td>8. Интензитет на финансовата помощ</td><td>Финансовата помощ е в размер на 100 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.
За непроизводствени инвестиции и дейности следва се предвиди представяне на анализ разходи—ползи, от който да е видно, че проектното предложение няма да генерира приходи, или ако генерира, същите се разходват само за нестопанските цели на кандидата, свързани изцяло с целите на проекта." трябва да го включим и в дизайнерската мярка и в мярката за интелигентни селища, защото и при тях финансирането е на 100 %.</td></tr>
<tr><td>9. Обективни и измерими критерии за подбор на проектите, тяхната тежест и минимален праг за одобрение</td><td>
<table>
<tr><th>№</th><th>Критерии за оценка</th><th>Брой точки</th></tr>
<tr><td>1</td><td>Проектът насърчава сдружаването на територията</td><td>5</td></tr>
<tr><td>2</td><td>Проектът, съхранява и представя по иновативен начин местни традиции и обичаи</td><td>25</td></tr>
<tr><td>3</td><td>Проектът осигурява механизъм за участие ва уязвими групи във възстановяване и подобряване на природното наследство</td><td>20</td></tr>
<tr><td>4</td><td>Проектното предложение включва дейности в повече от едно населено място на територията на МИГ</td><td>20</td></tr>
<tr><td>5</td><td>Дял на населението на територията на МИГ, възползващо се от резултата на проектните дейности</td><td>15</td></tr>
<tr><td>5.1</td><td>До 30%</td><td>5</td></tr>
<tr><td>5.2</td><td>От 31 до 50%</td><td>10</td></tr>
<tr><td>5.3</td><td>Над 50%</td><td>15</td></tr>
<tr><td>6</td><td>Проектът включва дейности насочени към създаване на „интелигентни селища“</td><td>5</td></tr>
<tr><td>7</td><td>Дейностите по проекта включват участие на хора с увреждания и/или малцинствени групи</td><td>10</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

Общ брой точки: 100

Минимален праг за одобрение: 30 т.

1.Наименование	**Мярка МИГ 07 „Изготвяне и прилагане на Стратегия за интелигентни селища“**
2.Описание на целите	Мярката има принос към постигане на Приоритет №3 от Стратегията „Развитие на социалния капитал, приобщаване и социално включване на уязвими и маргинализирани групи в опазване на културното наследство и околната среда, вкл. чрез изпълнение на дейности за интелигентни селища.“

	има следните цели чрез подхода ВОМР:“ има следните цели чрез подхода ВОМР: **Мярка извън мерките включени в СПРЗСР, изпълняваща се в съответствие с приложимите условия на Регламент (ЕС) № 2021/2115 и Регламент (ЕС) 2021/1060.** Обосновка: Мярката подпомага търсенето и прилагането на нови модели за териториално развитие и ще се прилага посредством концепция за интелигентни селища, като ще се насърчават проекти, които са част от такива концепции, които ще бъдат разработени за едно или повече населени места от територията. Целта са нуждите и предизвикателствата от местен характер, които могат да бъдат преодолени посредством интелигентни решения, базирани на цифрови технологии, предложени от местната общност. Иновацията е една от най-важните характеристики на Интелигентните Селища. Като цяло тя възниква от необходимостта и стремежа да се промени нещо, от желанието да се отговори на конкретно предизвикателство. В контекста на интелигентните селища иновацията няма ясно определение - нещо, което е обичайна практика в една местна общност, може да е напълно ново в друга. Тематичната работа на ENRD (European Network for Rural Development) – Европейска мрежа за развитие на селските райони разкрива поне пет основни движещи фактора за интелигентни села. Първите два обикновено се разглеждат предимно като заплахи или предизвикателства, докато последните включват както рискове, така и възможности за селските райони. Тези движещи фактори са тясно свързани и цифровизацията може да се приеме като комплексна тема: - Отговор на обезлюдяването и демографските промени; - Намиране на местни решения на намаленото публично финансиране и централизацията на обществените услуги; - Използване на връзките с малките и големи градове; - Максимизиране ролята на селските райони при прехода към нисковъглеродна кръгова икономика; - Насърчаване на цифровата трансформация на селските райони. Стратегията за интелигентно селище (СИС) е в основата на концепцията за Интелигентни Селища. Според определението, Интелигентните Селища „разчитат на подход за участие, за да разработят и прилагат стратегиите си за подобряване на своите икономически, социални и екологични условия“. Тя помага на общността да формира и споделя обща визия, да мисли къде би искала да бъде селището в средносрочен до дългосрочен план (например след 5 години), да обедини съществуващите инициативи и идеи. Стратегиите са важни за свързване на различни инициативи и подпомагане на селището да мисли по по-цялостен начин (вместо да се фокусира само върху отделни инициативи). Разработването на Стратегия за интелигентно селище може да бъде особено полезна следваща стъпка в превръщането в интелигентно селище на „села в преход“, т.е. села, които вече имат някои интелигентни решения, но все още нямат цялостна интегрирана стратегия или дългосрочна визия. Стратегията за интелигентно селище следва да включва реалистичен набор от цели и задачи, базирани на първоначалното планиране и анализ, и

	да отговаря гъвкаво на идентифицираните предизвикателства и възможности. Целта е да се започне от планиране на действие в малък мащаб, осъществимо в рамките на ограничената времева рамка, и надградено върху съществуващи стратегии на по-високо ниво. Мярката подпомага търсенето и прилагането на нови модели за териториално развитие и ще се прилага посредством концепция за интелигентни селища, като ще се насърчават проекти, които са част от такива концепции, които ще бъдат разработени за едно или повече населени места от територията. Целта са нуждите и предизвикателствата от местен характер, които могат да бъдат преодолени посредством интелигентни решения, базирани на цифрови технологии, предложени от местната общност. **Определение за Интелигентни селища:** „Интелигентни селища“ - подход за интегрирано териториално развитие, който се прилага от общности в селските райони, на основата на концепция (опростен вариант на стратегия или стратегия) за неговото приложение и/или като отделни, самостоятелни иновативни социални, технологични и/или цифрови решения, съответстващи на принципите на тази концепция като инструмент/и за териториално развитие на селските райони за подобряване на техните икономически, социални и/или екологични условия.
3.Обхват	Мярката се прилага на територията на МИГ във всички населени места в община Карнобат.
4.Допустими получатели	- Юридическа лица с нестопанска цел: за дейности по изпълнение на Стратегия; - Читалища: за дейности по изпълнение на Стратегия; - Община Карнобат: за дейности по изпълнение на Стратегия; - МИГ - Карнобат: за дейности по разработване на Стратегия за интелигентни селища.
5.Допустими дейности	По мярката се подкрепят : А) Дейности, свързани с изготвяне на Стратегия за интелигентни селища. - Организиране и провеждане на работни срещи с всички заинтересовани страни за обсъждане на местните проблеми; -Организиране и провеждане на обучения; -Провеждане на индивидуални интервюта за идентифициране на предизвикателствата/нуждите на територията и възможности за решения; -Изработване на стратегии за интелигентни селища. Б) Прилагане на Стратегия за интелигентни селища /СИС/на територията на МИГ посредством пилотни проекти, за финансиране на определени цели/задачи от Концепцията. Включените в СИС цели могат да бъдат постигнати посредством разработване и реализиране на пилотни проекти, с които да се кандидатства за финансиране по настоящата интервенция чрез дейности: - свързани с подкрепа на иновативни решения за създаване на устойчиви модели – интелигентни еко селища, социални селища, IT селища и др.,

	ландшафтно планиране и реконструкция на стари сгради – използването на стари сгради или налични парцели в полза на местната общност; - свързани с дигитализация и подобряване на телекомуникационната свързаност с цел устойчиво развитие на съответния район; - свързани с подобряването на условията за живот, които биха довели до задържане на населението и привличане на нови жители; - свързани с изготвянето на стратегии за създаване на интелигентни селища; - свързани с развитие на бизнес модели, които привличат работници и жители (временно или постоянно пребиваващи на територията) – създаването на икономическа зона, IT академия, нови селскостопански методи и технологии, устойчива селска мобилност, споделени пространства.
6. Допустими разходи	1. Свързани с изготвяне на Стратегия за интелигентни селища: 1.1. Разходи за проучвания и анализи на територията; 1.2. Разходи за организиране и провеждане на обучения на местни лидери и заинтересовани страни; 1.3. Разходи за организиране и провеждане на информационни и работни срещи, включително консултиране на местната общност във връзка с подготовката на стратегията; 1.4. Разходи за подготовка на стратегия за интелигентни селища (СИС); 1.5. Разходи за командировки на територията на МИГ; 1.6. Разходи за материали, консумативи; 1.7. Разходи за популяризиране – създаване и реализиране на публикации в печатни и електронни издания, излъчвания в радио- и телевизионни медии, отпечатване на брошури, материали за обучение и други печатни и рекламни материали за популяризиране на СИС; 1.8. Разходи за преводи; 2. За изпълнение на пилотни проекти, за постигане на определени цели/задали от Стратегията. 2.1. Инвестиционни разходи съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115: а) строително-монтажни работи за изграждане, ремонт, реконструкция, преустройство, поддръжка или възстановяване; б) закупуване на нови машини, съоръжения, оборудване и обзавеждане, включително безпилотни летателни системи и прилежащия към тях инвентар; в) общи разходи, свързани с основните разходи по проекта като хонорари на архитекти, инженери и консултанти г) компютърен софтуер; д) други нематериални активи, различни от софтуер (книги, филми и др.); е) специализирани превозни и транспортни средства, свързани с основната дейност на проекта; 2.2.. Други допустими разходи съгласно Регламент (ЕС) № 2021/1060 и целите и приоритетите на стратегията за ВОМР;

	Недопустими разходи: В съответствие с чл. 73, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година, не са допустими за подпомагане инвестиции и категориите разходи, които включват: - Закупуване или наем на земя и сгради; -Разходи свързани със строителство/ниво изграждане на сгради; -Инвестиции, за които се установи, че ще имат отрицателно въздействие върху околната среда; - Инвестиции, за които е установени двойно финансиране; -Разходи, по които дейностите включени в проектите, са били физически започнати и/или извършени преди подаване на проектното предложение за подпомагане, независимо дали всички свързани плащания са извършени (с изключение на разходи свързани с подготовката на проектното предложение извършени преди подаването му);
7. Минимален и максимален размер на общите допустими разходи	А) За дейности, свързани с изготвяне на Концепция за интелигентни селища: -Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е 5 000 лева; -Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е 20 000 лева; Б) За изпълнение на пилотни проекти, за постигане на определени цели/задачи от Концепцията: -Минималния размер на общите допустими разходи за един проект е 5 000 лева; -Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е 100 000 лева
8. Интензитет на финансовата помощ	Финансовата помощ е в размер на 100 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи. За непроизводствени инвестиции и дейности следва се предвиди представяне на анализ разходи—ползи, от който да е видно, че проектното предложение няма да генерира приходи, или ако генерира, същите се разходват само за нестопанските цели на кандидата, свързани изцяло с целите на проекта." трябва да го включим и в дизайнерската мярка и в мярката за интелигентни селища, защото и при тях финансирането е на 100 %.
9. Обективни и измерими критерии за подбор на проектите, тяхната тежест и минимален праг за одобрение	**<u>9.1. Критерии, свързани с подготовката на стратегии за интелигентни селища:</u>** **9.1.1. Критерии, основани на броя на населените места, включени в СИС – макс. 20 т.:** 9.1.1.1. СИС обхваща едно населено място – 5 т.; 9.1.1.2. СИС обхваща две населени места – 10 т.; 9.1.1.3. СИС обхваща повече от две населени места – 20 т. **9.1.2. Съответствие на целите с идентифицираните потребности, описани дейности и очаквани резултати – макс. 20 т.:**

	9.1.2.1. Целите напълно съответстват на идентифицираните в анализите и проучванията потребности, описани дейности и очакваните резултати – 20 т.; 9.1.2.2. Целите съответстват частично на идентифицираните в анализите и проучванията потребности, описани дейности и очакваните резултати – 10 т.; 9.1.2.3. Целите не съответстват на идентифицираните в анализите и проучванията потребности, описани дейности и очакваните резултати – 0 т. **9.1.3. СИС обхваща уязвими групи от населението – макс. 20 т.:** 9.1.3.1. СИС обхваща една уязвима група от населението – 10 т.; 9.1.3.2. СИС обхваща повече от недна уязвима група от населението – 20 т. **9.1.4. Участие на заинтересованите страни в процеса на подготовка на СИС – макс. 10 т.:** 9.1.4.1. В процеса на подготовка на СИС са взели участие заинтересовани страни от трите сектора – стопански, нестопански, публичен – 10 т.; 9.1.4.2. В процеса на подготовка на СИС са взели участие заинтересовани страни от два сектора – 5 т.; 9.1.4.3. В процеса на подготовка на СИС са взели участие заинтересовани страни от един сектор – 0 т. **9.1.5. Съответствие на целите на СИС с целите и приоритетите на стратегията за ВОМР – макс. 20 т.;** 9.1.5.1. Целите на СИС напълно съответстват с целите и приоритетите на СВОМР – 20 т.; 9.1.5.2. Целите на СИС частично съответстват с целите и приоритетите на СВОМР – 10 т.; 9.1.5.3. Целите на СИС не съответстват с целите и приоритетите на СВОМР – 0 т. **9.1.6. Осъществено публично обсъждане на СИС – 10т.** **Минимален праг за одобрение: 30 т.** **Общ брой точки: 100** **Важно:** Кандидат по Дейност / етап „Подготовката на Стратегия за интелигентни селища“ е МИГ - Карнобат. Критериите за техническа оценка са въведени единствено за оценка на разработената Стратегия за интелигентни селища от Комисия за оценка на проекти. В Комисията за оценка следва да има представители на КУО и КВО на МИГ.

	9.2. Критерии, свързани с подготовката на пилотни проекти: **9.2.1. Брой население, засегнато от дейностите по проекта – макс. 15 т.:** 9.2.1.2. До 100 човека – 5 т. 9.2.1.3. От 100 до 500 човека – 10 т.; 9.2.1.4. Над 500 човека – 15 т. **9.2.2. Проектът включва интелигентни решения в населените места – макс. 25 т.:** 9.2.2.1. Проектът включва въвеждане на интелигентни решения в едно населено място – 5 т.; 9.2.2.2. Проектът включва въвеждане на интелигентни решения в две населени места – 15 т.; 9.2.2.3. Проектът включва въвеждане на интелигентни решения в повече от две населени места – 25 т. **9.2.3. Брой уязвими/малцинствени групи, обхванати от проекта – макс. – 20 т.:** 9.2.3.1. Проектът включва една уязвима/малцинствена група от населението – 10 т.; 9.2.3.2. Проектът включва две уязвими/малцинствени групи от населението – 15 т.; 8.2.3.3. Проектът включва повече от две уязвими/малцинствени групи от населението – 20 т. **9.2.4. Иновативност на проекта: макс. 30 т.:** 9.2.4.1. Проектът въвежда иновативни решения базирани на дигитални технологии – 10 т.; 9.2.4.2. Проектът въвежда иновативна за територията услуга – 10 т.; 9.2.4.3. Проектът въвежда нов метод и/или начин за решаване на местните проблеми и/или слабости на територията – 10 т.; **9.5. Проектът е съгласуван с местната общност – 10 т.** **Общ брой точки: 100** **Минимален праг за одобрение: 30 т.** **Важно:** При равен брой точки се финансира проектното предложение на кандидата, който е осигурил повече работни места по критерии 8.2.3.3. „Проектът включва повече от две уязвими/малцинствени групи от населението“

Мярка „Сътрудничество и подготвителни дейности за него“

1.Наименование	**Мярка МИГ 08 „Вътрешно териториално и транснационално сътрудничество“**

2.Описание на целите	Мярката има принос към постигане на Приоритет №1 от Стратегията „Подобряване качеството на живот и условията за бизнес чрез доизграждане и обновяване на инфраструктурата на територията с принос към уязвимите групи“ и има следните цели чрез подхода ВОМР:“ има следните цели чрез подхода ВОМР: -Развитие на територията, чрез взаимодействие и реализиране на съвместни проекти от общ интерес с други МИГ, МИРГ и сходни организации от страната и чужбина; -Развитие на динамична жизнена среда и подобряване качеството на живот чрез обмяна на опит и прилагане и добри практики и иновативни методи за решаване на местни нужди; -Популяризиране на местната идентичност и създаване на нови публични продукти и услуги за общността, в т.ч. за ученици и млади хора. -Осъществяване на съвместни дейности, допринасящи за устойчивото развитие на местните общности и подпомагащи постигането на целите на стратегиите за ВОМР, споделяне на опит, обмен на ноу-хау и стимулиране въвеждането на иновативни дейности на местно ниво; - „Създаване на европейска идентичност в допълнение към местната, регионалната и националната идентичност; - Подкрепа за промотиране на характерни за местните територии и общности продукти, марки, дейности, забележителности и др.
3.Обхват	Дейностите по проектите за сътрудничество се осъществяват на териториите на действие на партньорите и асоциираните партньори по проекта. Проектите за вътрешнотериториално сътрудничество се изпълняват на територията на действие на партньорите и асоциираните партньори от Република България. Проектите за транснационално сътрудничество се изпълняват както на територията на действие на партньорите – местни инициативни групи (МИГ) от Република България, така и на територията на действие на асоциираните партньори по проекта – на територията на страни от и извън Европейския съюз.
4.Допустими получатели	СНЦ „МИГ-Карнобат“
5.Допустими дейности	1) Разработване на съвместен продукт/услуга/дейност, вкл. разходи за материални и нематериални инвестиции; 2) Извършване на изследвания, проучвания и анализи, директно свързани със съвместния продукт/услуга/дейност; 3) Реализиране на промоционални и маркетингови кампании; 4) Организиране на заседания, обучения, семинари, съвместни събития, срещи с потенциални партньори или партньори по проекта; 5) Извършване на информационни кампании, включващи организиране на срещи, конференции, публикуване и излъчване в медиите; 6) Дейностите по координация на изпълнението на проекта (извършване на разходи за наемане на допълнителен персонал, пътни разходи, разходи за нощувки и храна, хонорари за експерти, разходи за превод, разходи за комуникация); Дейностите за сътрудничество трябва да отговарят на следните условия за допустимост:

	- да са свързани и да водят до развитието на територията, обхваната в стратегията на МИГ -Карнобат; - да съответстват на и да допринасят за постигане целите и приоритетите на стратегията и СПРЗСР 2023-2027 г.; - да се изпълняват съгласно сключено споразумение между най-малко двама партньори МИГ от България и/или МИГ, изпълняващи стратегии за ВОМР от друга държава – членка от ЕС; - в партньорството за дейностите по сътрудничество могат да участват и други юридически лица от страната и чужбина със собствен финансов принос.
6. Допустими разходи	1. Разработване на съвместен продукт/услуга/дейност, вкл. материални и нематериални инвестиции; 2. Строително-монтажни или строително-ремонтни работи на територията на партньорите от Република България; 3. Други материални и нематериални активи; 4. Изследвания и проучвания, директно свързани със сътрудничеството, включително за издаване на становища; 5. Възнаграждения за външни експерти – физически или юридически лица за изпълнение на дейности, включително за преводачи; 6. Възнаграждения, свързани с координацията на планираните дейности на служители на МИГ. 7. Промоционални и маркетингови кампании за съвместния продукт/услуга; 8. Организиране и провеждане на обучения, семинари, съвместни събития и партньорски срещи; 9. Информираност – създаване на интернет страница за проекта, публикации в регионални медии, информационни конференции; 10. Публичност – изготвяне и разпространение на информационни материали и осигуряване на публичност, в т.ч. информационни табели; 11. Командировки на служителите на МИГ, експерти по проекта, включително преводачи, членове на колективния управителен орган и членове на колективния върховен орган на МИГ, както и други участници от територията в дейности, свързани с изпълнението на проекта, съгласно Наредбата за командировките в страната, приета с Постановление № 72 на Министерския съвет от 1986 г. (Обн., ДВ, бр. 11 от 1987 г.) и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина, приета с Постановление № 115 на Министерския съвет от 2004 г. (Обн., ДВ, бр. 50 от 2004 г.); 12. Преводи (писмени и симултанни); 13. Пощенски и куриерски услуги; 14. Такси за издаване на документи, свързани с изпълнението на проекта.
7. Минимален и максимален размер на общите допустими разходи	Минимумът на общите допустими разходи по тази мярка е 10 000 лева. Максимумът на общите допустими разходи по тази мярка е 100 000 лева. За непроизводствени инвестиции и дейности следва се предвиди представяне на анализ разходи—ползи, от който да е видно, че проектното предложение няма да генерира приходи, или ако генерира, същите се разходват само за нестопанските цели на кандидата, свързани изцяло с целите на проекта." трябва да го включим и в дизайнерската мярка и в мярката за интелигентни селища, защото и при тях финансирането е на 100 %.

8. Интензитет на финансовата помощ	Финансовата помощ е в размер на 100 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи. За непроизводствени инвестиции и дейности следва се предвиди представяне на анализ разходи—ползи, от който да е видно, че проектното предложение няма да генерира приходи, или ако генерира, същите се разходват само за нестопанските цели на кандидата, свързани изцяло с целите на проекта.
9. Обективни и измерими критерии за подбор на проектите, тяхната тежест и минимален праг за одобрение	По Интервенция МИГ6 „Вътрешно териториално и транснационално сътрудничество“ не се предвиждат Критерии за оценка, тъй като по тази мярка единствен Бенефициент е само Местна инициативна група –Карнобат

Мярка „Управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране“

1.Наименование	**Мярка МИГ 09 „Управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране“ (СПРЗСР)**
2.Описание на целите	Дейности по управление, мониторинг и оценка на стратегията и нейното популяризиране (чл. 34, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС) 2021/1060) и изпълняващи задачи съгласно чл. 33 параграф 3 от Регламент (ЕС) 2021/1060. Реализирането на Мярката има за цел да осигури: - Добро управление на Стратегията за ВОМР на територията на МИГ и участие на заинтересованите страни в развитието на територията, като основа за териториално развитие; - Ефективно, успешно и прозрачно управление, мониторинг и оценка на Стратегията и нейното популяризиране; - Реализиране на дейности за управление, мониторинг и оценка на стратегиите съгласно чл. 34, параграф 1, буква „в“ от Регламент (ЕС) 2021/1060; - Широка популяризация на Стратегията за ВОМР и равнопоставени условия за обществено включване
3.Обхват	Територията на МИГ-Карнобат
4.Допустими получатели	СНЦ „МИГ-Карнобат“
5.Допустими дейности	Дейностите за управление, мониторинг и оценка на стратегиите съгласно чл. 34, параграф 1, буква „в“ от Регламент (ЕС) 2021/1060, както и дейности, свързани с популяризирането на стратегиите за ВОМР са в размер на не повече от **1 466 850 лева** (средствата са планирани до края на 2029 г. и не надвишават 25 на сто от общия размер на публичния принос на ЕЗФРСР по стратегията). По стратегията за ВОМР на МИГ - Карнобат допустими за извършване са:

1. Дейности по управление, мониторинг и оценка на стратегии за ВОМР, включително улесняването на обмена между заинтересованите страни, съгласно одобрената стратегия;

2. Дейности по популяризиране на стратегии за ВОМР, съгласно одобрената стратегия.

Разпределение на средствата за разходи за управление, мониторинг и оценка на СВОМР от една страна и тези за популяризиране на стратегията от друга:

Средства за управление на стратегията за целия период на прилагане са в размер : не повече от **1 173 480 лева**

Средства за популяризиране на стратегията за целия период на прилагане: **минимум в размер на 293 370 лева.**

Разходите за популяризиране на стратегията са 20 на сто от общия размер на разходите по мярката.

Допустими разходи, които МИГ планира да използва, както и общия размер на предвидените средства за всеки вид за периода на прилагане на мярката:

Разходи за управление, мониторинг и оценка на стратегия за ВОМР	**Общ размер на предвидените средства за целия период на прилагане, лв.**	**Общ размер на предвидените средства за целия период на прилагане, %**
Раздел I - Разходи за управление, мониторинг и оценка на стратегия за ВОМР	1 173480	80%
Раздел II - Разходи за популяризиране на стратегия за ВОМР	293 370	20%
ОБЩО I + II:	**1 466 850**	**100%**

6. Допустими разходи

Допустими разходи, които МИГ планира да използва, както и общия размер на предвидените средства за всеки вид за периода на прилагане на мярката:

А. Разходи за управление, мониторинг и оценка на стратегията:

1. разходи за заплати, както и задължителни по силата на нормативен акт разходи за социални и здравни осигуровки за персонала, обезщетения за временна неработоспособност и други, дължими от работодателя по силата на нормативен акт;

2. разходи за външни услуги, възнаграждения и осигуровки, дължими от МИГ на експерти (физически или юридически лица), свързани с прилагането

	на стратегията (оценители, консултанти, външни експерти, счетоводно обслужване); 3. непреки разходи (непреките разходи не надвишават 15 на сто от общата сума по мярката) в т.ч: а) за услуги, непряко свързани с прилагането на стратегията (правни, одиторски); б) разходи за наем на офис; в) разходи за комуникация и външни услуги (телефон, интернет, пощенски услуги, куриерски услуги, топло- и електроенергия, вода, охрана на офиса, електронен подпис застраховане на дълготрайни материални активи по смисъла на чл. 50, т. 2 от Закона за корпоративното подоходно облагане, закупени със средства от настоящия или предходния програмен период по подхода ВОМР); г) разходи за закупуване на офис консумативи и канцеларски материали; д) разходи за наем на лек автомобил с под 150 к.с. и с над 5+1 места за МИГ, които нямат закупен лек автомобил; е) разходи за закупуване на гориво за лек автомобил; ж) други непредвидени оперативни разходи, необходими за функционирането на офиса. 4. разходи за командировки на екипа и членовете на колективния върховен орган на МИГ съгласно Наредбата за командировките в страната, приета с Постановление № 72 на Министерския съвет от 1986 г. (Обн., ДВ, бр. 11 от 1987 г.) и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина, приета с Постановление № 115 на Министерския съвет от 2004 г. (Обн., ДВ, бр. 50 от 2004 г.); 5. разходи за закупуване на офис оборудване, обзавеждане и софтуер; 6. разходи за закупуване на един лек автомобил с под 150 к.с. и с над 5+1 места за МИГ; 7. разходи за обучения на екипа и членовете на колективния върховен орган във връзка с прилагането на стратегията за местно развитие; 8. разходи, свързани с публични отношения, (разходи за организиране на срещи на МИГ, разходи за работа в мрежа, участие на екипа и членовете на колективния върховен орган в срещи с други МИГ); 10. разходи за участие на МИГ в дейности на Националната и на Европейската селска мрежа за развитие на селските райони, както и на Европейската ЛИДЕР асоциация и други асоциации на МИГ; 11. финансови разходи, в т. ч. банкови такси за управление на една сметка и такси за издаване на изискуеми документи; 12. разходи за мониторинг и оценка на стратегията за ВОМР; Б. Разходи за популяризиране на стратегията за ВОМР: 1. разходи за проучвания и анализи на съответната територия (териториални, икономически, социални и други анализи и проучвания); 2. разходи за популяризиране, информиране и публичност: а) за създаване и поддръжка на интернет страница; б) за създаване и реализиране на публикации в печатни и електронни медии и излъчвания в радио- и телевизионни медии на покани за организирани събития и други, свързани с популяризиране дейността на МИГ;

	в) отпечатване на брошури, материали за обучение и други печатни материали, изработване на рекламни материали и други, свързани с популяризиране дейността на МИГ; г) преводи; д) изработка и монтаж на табели и билбордове за популяризиране на МИГ; е) свързани с изготвяне на материали, подпомагащи потенциалните получатели на финансова помощ при разработването на дейности и подготовката на заявления; ж) други разходи за популяризиране, информиране и публичност; 3. разходи за организиране на обучения, семинари и информационни срещи за местни лидери и за уязвими групи и застрашени от бедност целеви групи, включително роми, свързани с подготовка, изпълнение и отчитане на проекти и други, свързани с популяризиране на стратегията за ВОМР и прилагане на подхода. Недопустимостта на категориите разходи се определя съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115 и чл. 64 от Регламент (ЕС) № 2021/1060, глава 5 „Финансово управление и контрол“, раздел I от ЗУСЕФСУ и ПМС № 86 от 2023 г.
7. Интензитет на финансовата помощ	Финансовата помощ е в размер на 100 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.
8.Други изисквания	Мярката следва да отговаря на т.13.3.11. Дейности за управление, мониторинг и оценка на стратегиите съгласно чл. 34, параграф 1, буква „в“ от Регламент (ЕС) 2021/1060, и популяризирането на стратегиите за ВОМР от Условията за кандидатстване и т. 14.1.2.Разходи за управление, мониторинг и оценка на стратегиите и тяхното популяризиране от Условията за кандидатстване. Средствата по мярката следва да бъдат балансирано разпределени за целия период на изпълнение на Стратегията за ВОМР и да не надвишава 25 на сто от общия размер на публичния принос на ЕЗФРСР по стратегията съгласно т.13.3.11.1 от Условията за кандидатстване. Мярката се счита за ефективно разработена ако непреките разходи не надвишават 15 на сто от средствата по т. 14.1.2.1.1; съгласно Условията за кандидатстване и средствата са планирани до 30 септември 2029 г., като за последната година се планират най-малко 10 на сто от общия размер по мярката. В Мярката не се допускат разходи съгласно чл. 73 от Регламент (ЕС) № 2021/2115 и чл. 64 от Регламент (ЕС) № 2021/1060, глава 5 „Финансово управление и контрол“, раздел I от ЗУСЕФСУ и ПМС № 86 от 2023 г.

6. Финансов план, включващ планираните средства от ЕЗФРСР:

Код на мярката	*Име на мярката*	*Общо за периода на стратегията*

		лева	*%*
	Мерки, финансирани от СПРЗСР 2023 – 2027 г. (ЕЗФРСР)		
Мярка МИГ01	"Инвестиции в земеделски стопанства"	750 000 лв.	17,04 %
Мярка МИГ02	"Инвестиции в преработка и маркетинг на селскостопански продукти"	200 000 лв.	4,54 %
Мярка МИГ03	„Инвестиции за неселскостопански дейности в селските райони"	750 000 лв.	17,04 %
Мярка МИГ04	„Инвестиции в основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура в селските райони"	1 900 000 лв.	43,16 %
Мярка МИГ05	„Запазване на духовния и културния живот на населението на територията на МИГ"	100 000 лв.	2,27 %
	Мерки, които не са част от СПРЗСР 2023 – 2027 г., но са включени в Регламент (ЕС) № 2021/2115 (финансирани от ЕЗФРСР)		
Мярка МИГ06	„Запазване и популяризиране на културното и природно наследство и развитие на териториална идентичност въз основа на специфичния местен потенциал, продукти от местен характер и опазване на природните ресурси."	187 180 лв.	4,25 %
Мярка МИГ07	Мярка МИГ 7 „Изготвяне и прилагане на Стратегия за интелигентни селища"	220 000 лв.	5,00 %
	Мярка „Дейности за сътрудничество и тяхната подготовка (ЕЗФРСР)"		
Мярка МИГ08	„Вътрешно териториално и транснационално сътрудничество"	293 370 лв.	6,70 %

	ОБЩО ЗА ПРОЕКТИ КЪМ СТРАТЕГИЯТА ЗА ВОМР:	**4 400 550 лв.**	**100 %**
	Мярка „Дейности по управление, мониторинг и оценка на стратегия за ВОМР и нейното популяризиране“ ***(До 25% от средствата на ред „Общо средства за стратегията, финансирани от ЕЗФРСР)***		
	Управление, мониторинг и оценка на стратегията за ВОМР и нейното популяризиране	**1 466 850 лв.**	**25%**
	ОБЩО ЗА ЦЯЛАТА СТРАТЕГИЯ, ВКЛЮЧИТЕЛНО ТЕКУЩИ РАЗХОДИ	**5 867 400 лв.**	

7. Описание на уредбата за управление, мониторинг и оценка, която показва капацитета на местната инициативна група да изпълни стратегията: *(не повече от 6 страници);*

7.1. Организационна структура на МИГ:

- *Организационна структура/схема.*	

7.2. Управление на МИГ:

- Органи за управление и контрол;	**Сдружение „Местна инициативна група – Карнобат“** е създадено в резултат от дейностите по проект №431-2-03-2/02.09.2009 г., Договор РД50-372/28.12.2009 г., „Придобиване на умения и постигане на обществена активност за потенциална местна инициативна група на територията на община Карнобат“ с бенефициент по проекта: Община Карнобат, партньори СНЦ „Агробизнесцентър–Карнобат“ и Институт по земеделие-Карнобат, финансиран по ПРСР за периода 2007-2013 г. подкрепена от ЕЗФРЗСР. **ОРГАНИ НА СДРУЖЕНИЕТО И ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО** **1. Общо събрание (ОС)** **2. Управителен съвет (УС)** **1. ОБЩО СЪБРАНИЕ (ОС)** е колективен върховен орган на Сдружението. Общото събрание е съставено от 56 лица, разпределени по сектори както следва: **Публичен сектор (2 бр. членове) – 3,57 % от членовете:** - Община Карнобат; - Институт по земеделие-Карнобат; **Стопански сектор (27 бр. членове) – 48,21 % от членовете:** - Юридически лица (ЕТ, ЕООД, ООД, Кооперации) - 22 бр. членове; - Физически лица, Земеделски производители - 4 бр. членове; - Физически лица, Свободни професии – фризьор – 1 бр. членове; **Нестопански сектор (27 бр. членове) – 48,21 % от членовете:** - Народни читалища – 18 бр. членове; - Сдружения с нестопанска цел – 2 бр. членове; - Църковни настоятелства – 2 бр. членове; - Физически лица, ромски етнос – 4 бр.; - Физически лица с увреждания – 1 бр. **Общото събрание включва представители на всички идентифицирани заинтересувани групи на територията на МИГ – Карнобат.** **ПУБЛИЧЕН СЕКТОР:** **1. Местна власт –** Община Карнобат и Институт по земеделие-Карнобат **СТОПАНСКИ СЕКТОР:** **2. Земеделски производители:** 4 бр. (четири броя) **3. Неземеделски бизнес:** 17 бр. (седемнадесет броя) **НЕСТОПАНСКИ СЕКТОР:** **4. Организации развиващи културно-просветни, социални и обществени дейности:** 20 бр. (18 бр. читалища; 2 бр. Сдружения с нестопанска цел. **Правомощия и функции на Общото събрание:** 1) Изменя и допълва Устава; 2) Приема правилата и реда за извършване на общественополезна дейност и други вътрешни актове в случай, че последните не бъдат възложени на други органи; 3) Определя броя и членовете на УС, избира и освобождава същите, избира и освобождава председателя на УС измежду неговите членове; 4) Приема по предложение на УС бюджет, основни насоки и програма за дейността на Сдружението, годишния доклад за дейността и финансовия отчет на Сдружението, както и годишния отчет на УС; 5) Взема решения по всички други въпроси предвидени в Устава и свързани с дейността на Сдружението; 6) Отменя решенията на другите

	органи на Сдружението, които противоречат на закона, устава, добрите нрави или други вътрешни актове, регламентиращи дейността на Сдружението; 7) Освобождава предсрочно Председателя на УС или членове на УС при злоупотреба с доверието на Сдружението, нарушаване на Устава или на законите на РБ; 8) Взема решения за участие в други организации; 9) Приема Стратегията за ВОМР на МИГ- Карнобат и измененията в нея; **2. УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ (УС**) е колективен управителен орган на Сдружението, избиран от Общото събрание с мандат от 5 години. Съставът на УС се състои от 5 лица, членове на Общото събрание както следва: **Публичен сектор (1 бр. членове)** – 20 % от членовете на УС **Стопански сектор (2 бр. членове)** – 40 % от членовете на УС **Нестопански сектор (2 бр. членове)** – 40 % от членовете на УС **Правомощия и функции на Управителния съвет:** 1) Представлява Сдружението чрез Председателя си както и определя обема на представителната власт на други негови членове; 2) Ръководи дейността на Сдружението между две Общи събрания; 3) Организира и осигурява изпълнението на решенията на ОС; 4) Осигурява и се разпорежда с имуществото и финансовите средства на Сдружението, съгласно приетия бюджет; 5) Определя щатния състав на Сдружението; 6) Взема решения за образуване на помощни звена и комисии към УС за подпомагане на дейността на Сдружението. Определя броя на членовете на комисиите, техния състав, функции и срока на дейността им. Комисиите се отчитат за дейността си пред УС; 7) Взема решене за кандидатстване на Сдружението по оперативни програми на ЕС и други международни програми; 8) Отговаря за процеса на подготовка и изпълнение на Стратегия за Водено от общностите местно развитие, интервенция II.Ж.5 „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамките на стратегията за местно развитие“ от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023–2027 г. **3. ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ:** избира се от Общото събрание за срок от пет години. **Председателят:** 1) Ръководи оперативно текущата дейност на Сдружението; 2) Представлява Сдружението пред трети лица, пред държавните органи, обществените организации и други физически и юридически лица в страната и в чужбина; 3) След одобрение на щатното разписание от УС, назначава, освобождава и упражнява дисциплинарна власт по отношение на изпълнителния директор/мениджъра за извършване на оперативната дейност на Сдружението; 4) Подписва договори за финансиране на проекти от страна на Сдружението с бенефициенти от местните общности.
- Описание на позициите и изискванията към изпълнителния	**Описание на позициите и изискванията към изпълнителния директор и персонала.** Оперативното ръководство по прилагане на Стратегията за ВОМР се осъществява от изпълнителния директор на МИГ - Карнобат, който

директор и персонала.	управлява екипа на МИГ. Минималните изисквания за заемане на длъжността: висше образование, най-малко степен „бакалавър“, професионален стаж от минимум 5 години, минимум 2 г. управленски опит, опит в реализиране на проект, програма или стратегия със стойност над 100 хиляди лева, финансирани от ЕС или от други международни донори. Изпълнителния директор се избира от УС и назначава от председателя на УС. Отговорностите му са описани в чл. Чл.67 от Устава и детайлно разписани в длъжностната характеристика, приложена към формуляра за кандидатстване. Изпълнителният директор: организира изпълнението на стратегията за местно развитие, прилага процедури и правила, одобрени от УО на съответните програми и такива, включени в договора за финансиране изпълнението на стратегията за местно развитие, като гарантира интересите на местната общност, както са представени в настоящата стратегия; ръководи цялостната дейност на сдружението; изпълнява решенията на УС; насочва дейността за постигане на приоритетите и специфичните цели на СМР; подписва финансови и административно управленски документи, договори и др. Експертът по прилагане на стратегията за ВОМР трябва да отговаря на следните минимални изисквания: да има завършено висше образование, най – малко степен „бакалавър“; общ професионален стаж най-малко две години; наличие на опит в реализиране на проект/ програма/ стратегия, финансирани от ЕС или друг донор. Експертът по прилагане на стратегията: информира, консултира и подпомага подготовката на проекти на потенциалните кандидати; изготвя проекти на необходимите документи във връзка с провеждане на процедури по подбор на проекти към СВОМР, подпомага дейността на комисията за подбор на проекти; осъществява оперативен мониторинг на изпълняваните проекти, подпомага бенефициентите при подготовка на заявки за плащане и доклади за изпълнение, осъществява мониторинг на изпълнение на стратегията за ВОМР; предоставя информация и участва в изготвянето на годишни доклади, отчети, оценки и други задачи детайлно описани в длъжностната характеристика. По преценка на МИГ, в административния екип за изпълнение на Стратегията може да има до 2 – ма експерта.
7.3. Капацитет на местната инициативна група да изпълни стратегията за ВОМР:	
Административен капацитет;	„МИГ - Карнобат“ има изграден следния административен капацитет: -2010 г.: изпълнен проект по Договор №РД-50-372/28.12.2009 г. по Подготвителна мярка за разработване на Стратегия за прилагане на подхода ЛИДЕР. -2011-2015г.: Изпълнен Договор № РД-50 93/13.06.2012 между МИГ-Карнобат, МЗХ и ДФЗ **за прилагането на Стратегията за местно**

	развитие на територията на община Карнобат, финансиран по мярка 41 и мярка 431-1 на ПРСР 2007-2013. -2015-2016г.: Проект по Договор № РД-50-82/17.08.2016 по подготвителни дейности на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР 2014-2020 г., между МИГ-Карнобат, МЗХ и ДФЗ. -2023г.:Договор № РД-50-132/11.04.2023 г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г. за изпълнение на проект BG06RDNP001-19.610-0038 „Подготовка на Стратегия за водено от общностите местно развитие (СВОМР) на МИГ – Карнобат за периода до 2027 г.“ Опит на КУО за периода - 2 бр. членове с опит по ЛИДЕР/ВОМР; На територията на МИГ е в процес на реализация на стратегия за ВОМР 2023-2027; Изпълнителен директор - 23 г. управленски опит и 3 г. по ЛИДЕР/ВОМР; опит в изпълнението, наблюдението, контрола или отчитането на проекти по ПРСР/Оперативни програми 18 г. Експерт - 4 г. и 8 м. управленски опит и 3 г. и 4 м. по ЛИДЕР/ВОМР.
Материално – технически капацитет;	**СНЦ „МИГ – Карнобат“ разполага с оборудвани офисни помещения, както следва:** • Централен офис, разположен в гр. Карнобат, разполагащ с 3 самостоятелни помещения (1 – работно; 1- помещение за срещи и заседания и 1 – помещение предназначено за архивиране на документацията). Централният офис разполага с изнесен офис за осигурена достъпност за хора с увреждания. /Приложение: Договор отдаване под наем на офисни помещения/. Техническо оборудване необходимото за обезпечаване на дейността: 1 бр. преносим компютър, 3 бр. стационарна компютърна конфигурация, 1 бр. мултифункционално устройство (принтер, скенер, копир факс).
Финансов капацитет;	СНЦ „МИГ – Карнобат“ разполага със гарантиран собствен финансов ресурс в размер на 80 000 лв. (осемдесет хиляди лева), представляващ 5,45 % от стойността на планирания за заявяване финансов ресурс относно „Разходи за управление, мониторинг, оценка и популяризиране СВОМР. Финансовият ресурс е обезпечен чрез безлихвен заем от община Карнобат, наличен на банковата сметка на МИГ, приложено извлечение от банкова сметка на МИГ.

7.4. Описание на системата за мониторинг и оценка:

Процесите на наблюдение (мониторинг), както и оценката на плановия документ са необходими не само като официално изискване за обосновка на разходите, а и като инструмент, който предоставя полезна информация за управлението на местното партньорство. Този инструмент дава възможност да се прецени кое е ефективно и кое не е, за да се адаптира СВОМР към променящите се условия. Системата за наблюдение и оценка има за цел да осигури надеждна информация за бюджетните параметри и резултатите от реализацията на СВОМР така, че да се улесни вземането на информирани управленски решения.

МИГ Карнобат ще приеме план за оценка, който определя целите, обхвата, тематиката, управлението и комуникацията на дейностите за оценка на стратегията за ВОМР. Отговорност за планиране на дейностите по оценка ще има изпълнителния директор на МИГ, а самата оценка ще се извършва от външни изпълнители. Планът за оценка предвижда провеждането на ежегодна тематична оценка.

Извършването на мониторинг на СМР е процес на системно и непрекъснато събиране и анализ на информацията за хода на реализацията на СМР и постигане на поставените цели, резултати и заложените индикатори. Получената информация ще се използва за целите на управлението - осъществяване на контрол и вземане на управленски решения за продължаване, изменение, допълване или прекратяване на реализацията за всеки един проект по отделно. Основната цел е да се следят и измерват постигането на целите и индикаторите по мерките на СМР в хода на тяхната реализация.

1.Система за мониторинг (наблюдение)

Чрез наблюдението ще се събира информация за договорените средства, финансираните проекти и непосредствените резултати от тяхното изпълнение. Системата за наблюдение има за цел да набави и структурира всестранна информация за хода на изпълнението на СВОМР. Информацията ще се агрегира/събира от:

- Проведените заседания на управителните органи на МИГ, както и на спомагателните;
- Проведените работни срещи на служителите и екипа на МИГ;
- Подготвените и разпратени покани за представяне на проектопредложения;
- Зададените въпроси от бенефициенти по телефон и е-поща;
- Проявения интерес към поканите за представяне на проектопредложения;
- Подадените по отделните покани проектопредложения;
- Осъщественото наблюдение по реализация на одобрените и финансирани проекти;
- Осъществени посещения на място;
- Подпомагане на одобрените кандидати при подготовката на заявки за плащане до Разплащателна агенция и изготвяне на доклади за отчитане на изпълнението;
- Изпращане до ДФЗ и другите УО на програми на списъци на одобрените и отхвърлените проекти след приключване на работата на Комисията за избор на проекти;
- Данни за икономическото развитие на отделните сектори в на територията на МИГ, както и социално-икономическите характеристики на територията;
- Информация от базата данни за селските райони на Дирекция „РСР", обхващаща ключови статистически данни.

Работата по набирането на данни ще се организира като непрекъснат процес по време на реализацията на СВОМР.

За целите на мониторинга МИГ ще изготвя и поддържа актуална електронна база данни, в която са отразени базови индикатори като: брой и стойност на подадените заявления, брой и стойност на одобрените заявления, брой и стойност на сключените договори, брой и стойност на подадените искания за плащане, брой и стойност на одобрените искания за плащане, брой и стойност на успешно приключилите проекти.

2.Система за оценка

Оценката на реализацията на СВОМР от страна на МИГ ще се базира на контрола върху изпълнението на проектите и сключените договори по СВОМР.

Система за оценка ще съдържа информация за прогреса и изпълнението на проекти, финансирани в рамките на СВОМР. Тя ще включва параметрите: дата на изпращането на уведомителното писмо до бенефициента за провеждане на проверка на място, заповед за назначаване на двама експерти от МИГ за извършване на проверката, констативен протокол за проведената проверка. Самите проверки могат да бъдат от три типа:

- фокусна проверка;
- многостранна проверка;

- проверка по сигнал.

Проверен на място ще бъде всеки подкрепен от СВОМР проект поне веднъж за периода на реализацията му. Проверката ще се извършва от двама служители на МИГ. За всяка извършена проверка ще се съставя протокол.

Данните от оценката на прилагането на СВОМР и изпълнението на проектите в рамките на СМР ще станат част от годишните доклади за напредъка.

МИГ ше организира ежегодно извършването на процес на оценка в периода на изпълнение на СВОМР.

Система за самооценка

Специално внимание МИГ ще отдели и на своята самооценка. Това се налага и поради значимата роля, която следва да има местната общност в реализацията на Воденото от общностите местно развитие.

МИГ ще извършва самооценка (оценка на работата си) по изпълнението на СВОМР съгласно напредъка в прилагането на СВОМР чрез базовите индикатори, както и чрез бюджетните индикатори, индикаторите за продукт/дейност и индикаторите за резултати на СВОМР. Оценката ще се базира на набраната информация чрез системата за наблюдение.

Самооценка на работата на органите на МИГ и на изпълнителния екип на МИГ при реализация на СВОМР ще се извършват от екипа на МИГ (вкл. членове на УС), като се привличат активни негови членове за участие. За извършването на оценката ще е отговорен изпълнителният директор на МИГ.

Ще бъде изготвен времеви график за извършването на самооценката, който ще бъде съобразен с графика на дейностите по изпълнение на СВОМР и с подготовката на ежегодните доклади за напредъка. Процес на самооценка ще бъде иницииран веднъж годишно и резултатите от него ще станат част от годишния доклад за напредъка.

За подобряване на работата по СВОМР и споделяне на опита, след приключване на процеса по самооценка изпълнителният директор на МИГ може да предостави на Органи, на НСМ и на останалите МИГ описание на процеса и резултатите от проведената самооценка. Резултатите от самооценката се включват в годишните доклади за отчитане изпълнението на СВОМР.

3.Ежегодна оценка на изпълнението н Стратегията на МИГ.

По време на изпълнението е планирано провеждането ежегодни оценки, които да включват задълбочен преглед на отделни аспекти на изпълнението, мерки, цели или приоритети.

Предмет на оценката ще бъде ефективност на процеса на прилагане и административна тежест за потенциалните кандидати; резултати върху подобряване на възможностите за заетост и качеството на живот на различни възрастови групи;; резултати за развитие на практики и модели за добро управление и участие на заинтересованите страни в развитието на територията.

В края на изпълнение на стратегията се предвижда изпълнение на последваща оценка, която да отчете резултатите от прилагането и извличане на поуки и добри практики.

Планирането и изпълнението на дейностите за мониторинг и оценка са отговорност на Екипа на МИГ. В плана за оценка ще се включат дейности за повишаване на капацитета на Екипа на МИГ и УС в оценка, като в началото на изпълнението ще се предвиди обучение за системите за събиране на данни за мониторинг на изпълнението и методите за самооценка на качеството на партньорството и включването на уязвими групи.

Резултатите от мониторинга и оценката ще бъдат широко комуникирани. Годишните доклади за изпълнението и докладите за оценка ще бъдат обсъждани на заседания на УС, общо събрание на МИГ и ще бъдат комуникирани на всички заинтересовани страни чрез публикуване на резюме на сайта на МИГ.

4.Оценка на рисковете.

При реализирането на мониторинга и оценката е възможно да възникнат пречки пред наблюдението, оценяването и събирането на данни. Трябва да бъде извършена оценка на рисковете - те следва да бъдат предварително прогнозирани и да бъдат набелязани стъпки за

предотвратяването им. Възможните рискове при набирането на данни, наблюдението и оценката са неспазване на доброволно поетите ангажименти за предоставяне на информация от страна на бенефициентите, поради недостатъчна информираност; опорочаване на проверките на място поради неясно разписани или не спазени процедурни изисквания; липса на обективност при извършване на самооценката. За да бъде предотвратена появата на тези пречки, е необходимо внимателно и трезво да бъдат планирани сроковете за актуализирането и поддържането на информационните бази данни, ясно и адекватно да бъдат разписани работещи процедури, да бъдат спазвани заложените срокове, да бъдат предприемани мерки за повишаване информираността на бенефициентите; да бъдат привличани активни членове на МИГ за участие в процесите на мониторинг, оценка и самооценка, при спазване на изискването за недопускане на конфликт на интереси.

При спазване на процедурите, внимателно планиране, разпределение на задачите и придържане към планираните срокове сериозни пречки пред наблюдението и набирането на данни не би следвало да възникват. Екипната работа на служителите на МИГ и взаимодействието между изпълнителния екип на МИГ и останалите негови органи ще е предпоставка за своевременно планиране и спазване на сроковете в графиците и плановете.

Отговорността на работещите в МИГ ще е гаранция за спазване на изискванията на УО на програмите и сроковете по договора. Прозрачността и отвореността към бенефициентите, както и работата по оказване на подкрепа при тяхното кандидатстване и впоследствие - при изпълнението на финансираните проекти ще е гаранция за получаване на необходимата информация за попълване на информационната база данни на МИГ. Уредбата за управлението и мониторинга на изпълнението на СВОМР, оценяването на прогреса в изпълнението на СВОМР и самооценката ще позволят навременно прогнозиране и намиране на решение при евентуално възникване на бъдещи пречки, така че да бъде осигурено безпрепятствено постигане на целите на СВОМР.

При добро целеполагане и екипна работа ще могат да се преодоляват евентуално възникналите форсмажорни обстоятелства, а при възникване на закъснения - те ще могат да се наваксват, без да се нарушават сроковете по изпълнение на договора.

8. Описание на прилагането на хоризонталните принципи на ЕС съгласно чл. 9 от Регламент (ЕС) 2021/1060 при изпълнението на стратегията: *(не повече от 2 страници)*

Хоризонталните принципи на ЕС, които ще се прилагат посредством стратегията за Водено от общностите местно развитие на МИГ Карнобат в процеса на нейното изпълнение са обосновани на чл.2 на Договора за ЕС и Договора за функциониране на ЕС, където се казва, че: „Съюзът се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства. Тези ценности са общи за държавите-членки в общество, чиито характеристики са плурализмът, недискриминацията, толерантността, справедливостта, солидарността и равенството между жените и мъжете“.

Хоризонталните принципи на ЕС са съгласно чл. 9 от Регламент (ЕС) 2021/1060, както и са посочени в Хартата на основните права на ЕС, а именно:

1. Равенство между половете и липса на дискриминация. Равенството между жените и мъжете и недопускането на условия за дискриминация са водещи принципи при прилагането на стратегията за Водено от общностите местно развитие. При финансирането на проекти от стратегията оценката на проектните предложения се извършва на обективни, предварително съгласувани с местната общност критерии за оценка, при които се вземат под внимание качеството на проектното предложение, без значение на пола, етническата принадлежност, политическите възгледи или друг признак, по който се различават кандидатите.

Допустимите кандидати по мерките са определени единствено в зависимост от специфичните изисквания по всяка мярка и правилата, определени в насоките за кандидатстване.

Забранена е всяка форма на дискриминация, основана по-специално на пол, раса, цвят на кожата, етнически или социален произход, генетични характеристики, език, религия или убеждения, политически или други мнения, принадлежност към национално малцинство, имотно състояние, рождение, увреждане, възраст или сексуална ориентация.
Гарантирането на равните възможности произтича от принципа на равенство между различната полова принадлежност на заинтересованите от прилагането на стратегията лица. При изпълнение на стратегията за Водено от общностите местно развитие МИГ ще следва политика на осигуряване на равен достъп на всички граждани - заинтересовани лица до финансов ресурс, до обекти на инфраструктурата, продукти и услуги, създадени чрез средствата по стратегията.
2. Защита на личните данни. В процеса на прилагане на стратегията за ВОМР МИГ използва лични данни във връзка с набиране на информация от кандидатите, деклариране на определени обстоятелства от страна на членовете на управителния съвет, на екипа по прилагане на стратегията, от външни експерти – оценители и т.н. по силата на чл.8 от Хартата на основните права на ЕС „Всеки има право на защита на неговите лични данни“.
3. Свобода на изразяване на мнение и свобода на информация. В процеса на прилагане на стратегията за развитие МИГ ще спазва принципите на свобода на мнение и правото да получава информация в няколко насоки:
- при подготовката на настоящата стратегия за развитие изработването на програмния документ е съгласуван многократно с представители на заинтересованите страни.
- при провеждането на заседания на Колективния върховен орган и Колективния управителен орган всеки пълноправен член има право на свободно изразяване на мнение, свързано с дейността на сдружението;
- при подготовката на насоки за кандидатстване по приложими мерки от стратегията, преди да се обяви в системата ИСУН се осъществява публично обсъждане на насоките, при което всеки гражданин има право свободно да изрази своето мнение.
Правото на свободен достъп до информация е гарантирано в процеса на изпълнение на стратегията.
4. Интеграция на хората с увреждания. Стратегията за Водено от общностите местно развитие ще следва и прилага политиките на интеграция на хората с увреждания и принципите на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ на ООН) в съответствие с Решение 2010/48/ЕО на Съвета. В мерките от Стратегията за ВОМР са предвидени дейности за подобряване на равния и навременен достъп до качествени и устойчиви услуги на достъпна цена, модернизиране на системите за социална закрила за групите в неравностойно положение и подобряване на достъпността до услугите за полагане на дългосрочни грижи. този контекст Стратегията на МИГ няма да подпомага действия, които допринасят за каквато и да било форма на сегрегация или изключване, а при финансирането на инфраструктура следва да гарантира достъпност за хора с увреждания. МИГ е осигурил достъпна среда в своя офис и зали за срещи. Чрез осигурената достъпност се гарантира участието на хората с увреждания през целия процес на подготовка и изпълнение на Стратегията за ВОМР.
5. Опазване на околната среда и устойчиво развитие:
Насърчаване на устойчивото развитие. Изпълнението на Стратегията на всичките и фази и стъпки ще бъде в съответствие с целите на фондовете да преследват насърчаване на устойчивото развитие, посочена в член 11 от ДФЕС, като се отчитат целите на ООН за устойчиво развитие, Парижкото споразумение и принципът за не нанасяне на значителни вреди. Тези цели ще се преследват при пълно зачитане на достиженията на правото на Съюза в областта на околната среда.
В подготовката на Стратегията е приложен принципът на устойчивото развитие, който гарантира постигането на целите на сегашните поколения без нанасяне на щети и рискове за следващите поколения, свеждане до минимум на неблагоприятните ефекти от човешката дейност и

използване на природните ресурси по начин, който гарантира тяхното последващо само възстановяване.
Принципът обвързва икономическата с екологичната ефективност, вкл. обвързването на екологични, засягащи състоянието на природното равновесие въпроси; с икономическите въпроси, отнасящи се до екологоемкостта; и, от трета страна, със социални въпроси, свързани със стопанските и природните условия на живот: заетост, образование и обучение, здраве, достъп до „здрава" природна среда, отговорно и споделено управление, както и намаляване и елиминиране на неустойчивите модели на производство и потребление.
В прилагането на всички интервенции на Стратегията, ще се стимулира разработването на проекти, които интегрират принципа за устойчиво развитие и защита на околната среда.
При подбора ще се приоритизират проекти, които добавят стойност, като допринасят за устойчиво развитие и защита на околната среда.
В мониторинга и оценката на реализацията на проектите ще се наблюдава приносът им за устойчиво развитие и защита на околната среда и своевременно ще се предприемат мерки за корекция, ако е необходимо. За спазването на този принцип ще гарантират следните механизми: предоставяне на информация във формулярите за кандидатстване, оценка, мониторинг по време на изпълнение на проектите, вкл. спазване на екологичното законодателството.
При прилагането на инвестиционните мерки ще се цели опазване на компонентите на околната среда, подобряване опазването на околната среда и прилагането на природо щадящи инвестиции. При изпълнението на СВОМР на практика принципът за „устойчиво развитие" ще се прилага чрез: гарантиране прилагането на националното и европейското законодателство във връзка с екологични лицензи, оценки и устойчиво развитие на околната среда за всички инвестиции по СВОМР; насърчаване въвеждането на системи за управление на качеството, свързани с опазване на околната среда в предприятията и организациите; подпомагане на развитие на еколого-съобразна дейност; извършване на оценки на въздействието на околната среда за всички инвестиции, когато се изисква от европейското и/ или националното законодателство; поставяне на условие за предоставяне на подкрепа единствено при наличие на пълно съответствие на финансираните дейности с националното законодателство в сферата на околната среда, както и при пълно заплащане на всички данъци и такси за дейности, оказващи въздействие върху околната среда; предвидена система от критерии за оценка на проекти, чрез които ще се гарантира, че ще се изпълняват приоритетно проекти, които допринасят в по-висока степен за изпълнение на ПОС и ПИК (приоритизирани са проекти, свързани с въвеждането на екологосъобразни технологии и включващи положително влияние върху околната среда дейности).